

Koncepce cestovního ruchu pro Šumavu

Analytická část

Vypracovala Jihočeská Silva Nortica pro Regionální rozvojovou agenturu Šumava, o. p. s., 2023

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR
na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfzp.cz

Úvodní slovo	3
1. Úvod	4
1.1. Zadání	4
1.2. Zpracovatel	4
1.3. Cíle zpracování dokumentu	5
1.4. Metodika a průběh zpracování dokumentu	5
2. Analýza východisek pro cestovní ruch	6
2.1. Zakotvení v historii	6
2.2. Poloha, řešené území	6
2.3. Přírodní podmínky	7
2.4. Ochrana přírody a zonace v NP Šumava	7
Analýza reakce flóry a fauny na zvýšenou návštěvnost Šumavy	8
Zatížení navrhovaných klidových území	9
2.5. Vliv změny klimatu na cestovní ruch na Šumavě	9
2.6. Oblast ekonomická a sociální	10
Hustota zalidnění	10
Sociální rozměr Šumavy a jeho důsledky pro cestovní ruch	10
Dopravní obslužnost území	10
Ekonomické neduhy Šumavy	10
Nedostatek personálních kapacit pro zajištění cestovního ruchu	11
Sezonnost práce	11
3. Popis situace v cestovním ruchu	12
3.1. Roztříštěnost řízení cestovního ruchu	12
3.1.1. Oblastní DMO a organizace cestovního ruchu	12
3.1.2 Organizace působící na celém území	12
3.1.3 Další subjekty	13
Vybrané subjekty v řešeném území:	13
3.2. Požadavek scelení řízení a komunikace Šumavy	13
Propagace turistického regionu Šumava	13
3.3. Současné trendy v cestovním ruchu na území Šumavy	14
Dominantní způsoby využívání potenciálu krajiny cestovním ruchem	17
Negativní projevy CR	17
Globální trendy	17
Udržitelný cestovní ruch	17
Digitální transformace	18
Cestování mimo hlavní turistické trasy	19
Zdraví a wellness	19
3.4. Oblast dopravy	19
3.4.1. Silniční doprava	19
Vizualizace problematických oblastí a oblastí s rozvojovým potenciálem:	19
Problémové body	20
3.4.2. Železniční doprava	22
Uzlové železniční stanice (klíčové pro cyklisty):	22
4. Rozbor vlivů realizovaných aktivit - místní šetření v řešeném území	24

4.1. Návštěvníci	24
4.1.1. Klíčová zjištění	24
4.1.2. Podrobné výsledky dotazování návštěvníci	25
Uzavřené otázky	25
Otevřené otázky	27
4.2. Zástupci obcí	29
4.2. 1. Dotazování zástupci obcí - uzavřené otázky	29
4.2. 2. Dotazování zástupci obcí - otevřené otázky	30
4.3. Pracovníci šumavských informačních center	31
4.3.1. Pracovníci šumavských informačních center: otevřené otázky	31
4.3.2 Pracovníci šumavských informačních center: uzavřené otázky	32
4.4. Místní obyvatelé	33
4.5. Místní podnikatelé	35
4.6. Hodnocení infrastruktury a služeb v cestovním ruchu	37
4.7. Usměrnění návštěvnosti	39
5. SWOT analýza	40
Oblast environmentální	40
Oblast ekonomická a sociální	40
Oblast dopravy	41
Oblast kulturního dědictví a infrastruktura	42
Oblast řízení CR a marketing	42
Přílohy	43
Používané pojmy	43

Úvodní slovo

Tento dokument vychází z naší vize:

S respektem k přírodnímu i kulturnímu dědictví a jedinečné identitě regionu Šumava usilujeme o vytvoření udržitelného modelu pro celoroční cestovní ruch, který bude ochraňovat přírodní skvosty, respektovat potřeby místních obyvatel a zároveň dá prostor pro investice, práci a život a přispěje tak k harmonickému rozvoji území jako celku.

Obecná část

1. Úvod

1.1. Zadání

Tento strategický dokument slouží společnému řešení problémů v daném území. Předkládáme hodnocení situace a návrhové řešení, protože si klademe za cíl **popsat klíčové jevy, analyzovat je a navrhnout dlouhodobé cíle a směry pro rozvoj daného území.**

Území NP Šumava ochraňuje přírodní bohatství hojně využívané turismem. Některá místa však již vykazují známky stavu blížícího se dosažení limitu přírodní únosnosti, část navštěvovaných území je mírou turistického využití již poškozována. Neustále se zvyšující počet návštěvníků způsobuje v nejcitlivějších přírodních oblastech problémy řadě živočichů vyskytujících se v daných lokalitách. Vysoká míra turismu negativně ovlivňuje i život v obcích - přináší nejrůznější omezení a komplikace trvale žijícím obyvatelům regionu.

Každoroční nárůst návštěvnosti je potvrzen z řady zdrojů, ať již z existujících dokumentů (např. Přeshraniční socioekonomický monitoring v národních parcích Šumava a Bavorský les v letech 2017-2019 nebo Analýza reakce komunit na zvýšenou návštěvnost Šumavy v letech 2019 - 2020), i z místních šetření, která probíhají na území NP v současné době. Turisté přijíždějící na Šumavu ale také představují pro rozvoj místní ekonomiky, a tím i pro život řady místních obyvatel, velký přínos. Proto je nutné hledat rovnováhu mezi stále se zvyšujícím počtem přijíždějících turistů, sociální a kulturní udržitelností.

Dokument vznikl z potřeby řešit problémy vznikající v důsledku stále se zvyšujícího přetížení sledovaného území. Hlavním cílem dokumentu je eliminovat tyto problémy a **nastavit postupy pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu.**

1.2. Zpracovatel

Tento dokument pro Regionální rozvojovou agenturu Šumava zpracovala Jihočeská Silva Nortica a externí spolupracovníci.

Důvodem pro zadání **byla potřeba vzniku základního koncepčního dokumentu, jehož tvorba bude opět motivovat hledání a stanovení základních směrů a projektů pro současný sociálně ekonomický rozvoj území.**

Na přípravě se podílela pracovní skupina, a zainteresované cílové skupiny v území jako jsou města, obce, místní instituce, informační centra, místní obyvatelé, místní podnikatelé a v neposlední řadě turisté.

1.3. Cíle zpracování dokumentu

Za cílem projektu identifikovat konkrétní opatření, jež povedou ke zmírnění negativních jevů turismu, byla provedena analýza a zhodnocení současného stavu turistické zátěže, posouzení vlivu působení zvyšujícího se nárůstu návštěvnosti Šumavy na komunity v území NP a CHKO Šumava, odhalení trendů v návštěvnosti a možnosti jejího usměrnění, stejně tak i ověření stávající turistické infrastruktury v dotčeném území.

Dokument si klade za cíl pokusit se **hledat nové, či upravit stávající formy turismu, které budou pro přírodní prostředí Šumavy méně devastující.**

Tento dokument je koncipován jako materiál, který má za úkol ve vzájemné shodě místních aktérů jasně vytyčit a definovat globální a strategické cíle, rozvojové priority jako celku včetně opatření k jejich dosažení.

1.4. Metodika a průběh zpracování dokumentu

Postup zpracování vycházel z metodologie zahrnující zpracování situační analýzy území, následně analýzy slabých a silných stránek, příležitostí a ohrožení (SWOT analýzy), definování strategických cílů a oblastí vč. formulace jejich opatření.

S ohledem na již provedené průzkumy a existující dokumenty není ambicí této strategie opětovně analyzovat jednotlivé oblasti, ale naopak na nich stavět.

Strategie je zaměřena na definici krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých cílů a směrů a rovněž se soustřeďuje i na určení způsobu implementace; tj. odpovídá na otázku jak organizačně, technicky a finančně zajistit realizaci konkrétních výstupů – projektů.

Pro zdárnou přípravu a realizaci projektu byl sestaven tým, který zajišťuje přípravu dokumentu včetně kompletace příloh. V rámci realizace dohlíží na administraci celého projektu druhý tým a to tým zadavatele tohoto dokumentu (jak pro přípravu podkladů pro uzavření smlouvy o poskytnutí dotace, zpracování průběžných zpráv a žádostí o platbu atd.) včetně povinné i nepovinné publicity. Samotnou přípravu a vznik tohoto dokumentu zajišťuje pracovní skupina složená z osob s příslušnou odborností odpovídající řešené problematice.

Jako u většiny obdobných materiálů se i při tvorbě tohoto konceptu autoři snažili o zapojení co nejširší skupiny odborníků a laiků, kteří se této problematice úzce věnují.

Data byla čerpána z následujících zdrojů:

- analýzou odborné literatury a již existujících rozvojových a strategických dokumentů, odborných článků, zpráv z výzkumů, atd. (seznam dokumentů v příloze č. 1.)
- místního šetření na území Národního parku Šumava a Chráněné krajinné oblasti Šumava. Pro analýzu bylo vytvořeno několik typů personalizovaných dotazníků, které obsahovaly otevřené i uzavřené otázky. Starostové/zástupci obcí ležících na území NP a CHKO Šumava byli dotazováni formou dotazníků a řízených rozhovorů. Další skupiny respondentů: rezidenti, podnikatelé, turisté - letní sezona, turisté - zimní sezona, pracovníci informačních center byli osloveni formou dotazníků.
- Data ČSÚ, data Správy NP a CHKOŠ

2. Analýza východisek pro cestovní ruch

2.1. Zakotvení v historii

V minulosti byla Šumava oblastí s bohatými přírodními zdroji: zejm. dřevo, křemen, železná ruda, zlato a rašelina. Tyto zdroje byly těženy a dále využívány v různých odvětvích průmyslu - většinu mimo území Šumavy: na Šumavě samotné dosáhlo největšího rozmachu sklářství (sklo ze Šumavy si získalo světovou prestiž). V 19. století se začal v podhůří rozvíjet také textilní průmysl.

Po druhé světové válce byla Šumava rozdělena na československou Šumavu a německou Šumavu. Z československé Šumavy byla odsunuta většina německého obyvatelstva, což znamenalo - zejm. na centrální Šumavě - její téměř úplné vylidnění. V následném období komunistického režimu byla část Šumavy uzavřena jako vojenská zóna, což mělo velmi negativní dopad na místní ekonomiku a životní podmínky. Po pádu komunismu došlo k jejímu postupnému otevření a k následnému rozvoji cestovního ruchu. V roce 1991 byl založen Národní park Šumava. Ten se rozprostírá na tom nejcennějším z území Chráněné krajinné oblasti Šumava, založené v roce 1963.

Ekonomika Šumavy se v současnosti zaměřuje především na CR, zemědělství a lesnictví. Místní obyvatelé se zabývají provozováním hotelů, penzionů, restaurací a nabídkou dalších služeb pro CR.

2.2. Poloha, řešené území

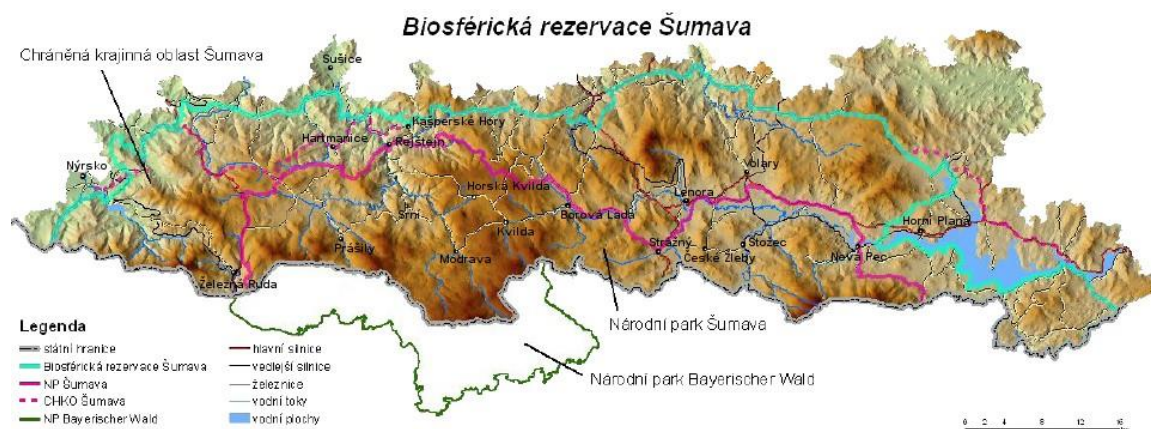
Šumava leží v příhraniční oblasti jihozápadních Čech.

Z pohledu regionálního uspořádání je pak rozdělena do dvou krajů: Plzeňského a Jihočeského. Zaujímá výhodnou dopravní polohu ve vztahu k hlavním poptávkovým vnitřním regionálním centrům – Praze, Plzni a Českým Budějovicím.

Šumavu stále ještě tvoří značná území, která nebyla zasažena negativním civilizačním vývojem a tím se stává v očích návštěvníků velmi atraktivním a vyhledávaným územím.

V analýze tohoto dokumentu jsme posuzovali území Biosférické rezervace Šumava, které zahrnuje všechny obce a města, jež celým svým územím leží v NP a CHKO Šumava: Borová Lada, Hamry, Horní Vltavice, Horská Kvilda, Kubova Huť, Kvilda, Lenora, Modrava, Nová Pec, Nové Hutě, Prášily, Rejštejn, Srní, Stožec, Strážný, Volary, Železná Ruda, Želnavá. A dále také zahrnuje obce a města, jež alespoň částí svého správního území zasahují do CHKO Šumava: Čachrov, Hartmanice, Přední Výtoň, Boletice, Buk, Běšiny, Chudenín, Dešenice, Dlouhá Ves, Drslavice, Horní Planá, Hlavňovice, Kašperské

Hory, Kratušín, Křišťanov, Nicov, Nýrsko, Petrovice u Sušice, Sušice, Stachy, Strážov, Svatá Maří, Šumavské Hoštice, Vimperk, Velhartice, Zbytiny, Zdíkov, Záblatí.

Zdroj: br-sumava.cz

Tato analýza se věnuje současnému stavu a návrhům na udržitelný rozvoj cestovního ruchu na území NP Šumava, CHKO Šumava a Biosférické rezervace Šumava. Vzhledem k zadání studie, které nemá přeshraniční aspekt, nebyla přeshraniční spolupráce hodnocena.

2.3. Přírodní podmínky

Šumava je jedno z nejvýznamnějších a nejstarších pohoří v České republice. Přírodní podmínky na Šumavě jsou velmi rozmanité. Nachází se zde hluboké lesy s horskými vrcholy, ledovcová jezera a v centrální části Šumavy i slatě (rašelinisté). Nejvyšším vrcholem české části Šumavy je Plechý s nadmořskou výškou 1 378 metrů. Významnými přírodními jezery jsou Černé a Čertovo jezero a Plešné jezero, jezero Laka a Prášílské. Šumava je také protkána rozmanitou sítí potoků a bystřin, pramení zde řeka Vltava, která následně protéká celou jižní částí, kde ústí do velkého turistického fenoménu – Lipenské nádrže. Šumava je známá svou bohatou a pestrou faunou a flórou. Vyskytují se zde různé druhy rostlin a živočichů. Najdeme zde vzácné živočichy, mezi které patří tetřev hlušec, tetřívka obecná, rys ostrovid nebo vlk obecný.

2.4. Ochrana přírody a zonace v NP Šumava

Hlavním posláním NPŠ je zachování přirozených ekosystémů v území a jejich postupná obnova, ochrana volně žijících živočichů a rostlin, uchování typického vzhledu krajiny a naplňování vědeckých i výchovných cílů.

Po dlouhých jednáních se zástupci obcí i dalšími aktéry v území byla vypracována nová koncepce ochrany přírody a v roce 2020 vešla v platnost vyhláška o nové zonaci NP

Šumava, která nově člení území na čtyři ochranná pásma s různými režimy ochrany a nahradila původní dělení do 3 zón.

- **zóna přírodní:** 27,7 % území - nejcennější lokality, kde převažují přirozené ekosystémy, s cílem je zachovat a umožnit v nich nerušený průběh přírodních procesů
- **zóna přírodě blízka:** 24,6 % území, - plochy, na nichž převažují člověkem částečně pozměněné ekosystémy, s cílem dosažení stavu odpovídajícího přirozeným ekosystémům. V tomto území budou přípustné případné zásahy, např. kácení kvůli kůrovci, ale jen v omezené míře.
- **zóna soustředěné péče o přírodu:** 46,5 % - plochy, kde převažují člověkem významně pozměněné ekosystémy, s cílem zachování nebo postupného zlepšování stavu ekosystémů, významných z hlediska biologické rozmanitosti, jejichž existence je podmíněna trvalou činností člověka nebo obnovy přírodě blízkých ekosystémů,
- **zóna kulturní krajiny:** 1,2 % - zastavěné plochy a zastavitelná území obcí určených k jejich udržitelnému rozvoji a plochy, kde převažují člověkem pozměněné ekosystémy určené k trvalému využívání člověkem.

Jakýkoliv rozvoj cestovního ruchu musí toto rozdělení respektovat a v ideálním případě postupovat v duchu ochrany životního prostředí.

Ve sledovaném území dochází k uplatnění několika environmentálních opatření s cílem ochrany přírody a jejího následného udržitelného rozvoje. Tato opatření zahrnují především:

- **Ochrana lesů:** Na území NP je prioritně preferována bezzásahovost jako cíl budoucího stavu území NP. Na dalším území se provádí aktivní ochrana lesů, která zahrnuje například výsadbu nových stromů, obnovu původních lesních ekosystémů a omezení kácení dřeva.
- **Ochrana ohrožených druhů:** Tato ochrana spočívá především v ochraně původního přirozeného prostředí jednotlivých chráněných druhů a následně je doplněna řadou proaktivních opatření, jako např. monitorování populací, eliminace predátorů, podpora návratu a posílení stávajících populací ohrožených druhů (tetřev hlušec, tetřívka obecná, perlorodka říční).
- **Ochrana vodních zdrojů:** Šumava je zdrojem mnoha vodních toků a je důležitá pro zachování kvality vody v regionu. I z tohoto důvodu jsou zde realizována opatření k ochraně vodních zdrojů, jako je regulace rybolovu, omezení používání hnojiv a pesticidů v zemědělství a prevence proti znečištění vod.
- **Turistická regulace:** Narůstající turismus na Šumavě je regulován s cílem minimalizovat jeho negativní dopady na přírodu. To zahrnuje například vytváření turistických tras, speciální programy (splouvání Vltavy, průvodci divočinou, nouzová nocoviště). Zvláštním, velmi výrazným a kvalitním nástrojem je pak výchovná činnost a propagace ekologicky šetrného chování návštěvníků.

Analýza reakce flóry a fauny na zvýšenou návštěvnost Šumavy

Cestovní ruch na území NP a CHKO Šumava respektuje zejména flóru, faunu a mikroklima území a rovněž se snaží respektovat i místní obyvatele. Pokud by tento trend nebyl dodržen, budou lokality vystaveny neudržitelnému počtu návštěvníků s negativním dopadem na životní prostředí a následkem by byl nežádoucí stav cestovního ruchu v celé šíři.

Stanovení pomyslné hranice je jedním z úkolů této studie v rámci udržitelného turismu na Šumavě a to ve všech jeho rovinách a snahou je udržet vzájemnou vyváženost.

V současnosti existují lokality s výskytem citlivých trvale žijících či sezonních druhů. Z nejvýznamnějších zástupců trvale žijících živočichů je perlorodka říční, která je soustředěna do toku teplé Vltavy. Sokol stěhovavý naopak zastupuje zejména sezonní druhy a hnízdí většinou na skalních útvarech či hradních zříceninách. Na základě citlivých složek přírody Správa NP navrhla systém ochrany tzv. klidových území.

Za hlavní druhy, citlivé na jakékoliv rušení, lze považovat tetřeva hlušce, tetřívka obecného a rysa ostrovida. Tetřev hlušec se vyskytuje zejména v horských polohách v rozvolněných lesích a mokřadech, tetřívka obecná preferuje rozsáhlé a zachovalé smíšené horské i nížinné lesy s bohatou podrostovou vegetací. Rys ostrovid vyhledává zase převážně skalnaté terény kryté lesem. Mimo samotné fauny je třeba najít systémové řešení i pro flóru, jelikož řada biotopů je také citlivých na sešlap, jako je např. rašeliniště. Proto koncentrace návštěvnosti je soustředěna do centrálních koridorů kolem silnic, přičemž samotná expanze směřuje zejména do oblastí pohraničních hřbetů.

Zatížení navrhovaných klidových území

Legislativně je klidové území národního parku definováno jako území s omezeným pohybem osob z důvodu umožnění nerušeného vývoje ekosystému nebo jejich složek. Přesnou citaci najdeme v § 17 zákona 114/92 Sb. v platném znění. Celkový souhrn řeší dokument Citlivost území NPŠ, kde najdeme výsledky analýzy a výsledky průzkumů v klidových územích jednotlivých druhů. Pro stanovení postupů řešených v tomto dokumentu je nutné zohlednit výstupy vybraných lokalit NP Šumava.

2.5. Vliv změny klimatu na cestovní ruch na Šumavě

Změna klimatu může mít v dlouhodobém hledisku značný dopad na přírodní krajinu a divokou přírodu na Šumavě, což následně také do určité míry ovlivní cestovní ruch v regionu.

Stoupající teploty a měnící se vzorce srážek vedou ke změnám v rozšíření a chování mnoha druhů rostlin i živočichů a mohou být příčinou ztráty biologické rozmanitosti. V budoucnu mohou tyto skutečnosti snižovat atraktivitu regionu pro turisty, kteří chtějí poznávat přírodní krásy této oblasti. Dopady klimatických změn jsou patrné již v současnosti, např. na outdoorových aktivitách.

Region je oblíbený především pro velkou nabídku turistických a cyklistických stezek, zimních sportů, jako je běžecké a sjezdové lyžování, snowboarding nebo skialpinismus. Změny počasí přinesly v posledních letech kratší zimní sezony i méně spolehlivou sněhovou pokrývku, což negativně ovlivňuje podnikání v CR. Extrémní povětrnostní jevy, povodně, vichřice, kůrovcové kalamity apod. mohou poškozovat infrastrukturu a snižovat turistickou atraktivitu území. Tyto změny znesnadňují provozovatelům cestovního ruchu poskytovat návštěvníkům konzistentní a příjemné zážitky.

Protože však změny klimatu nejsou pouze lokálním jevem (oblast Šumavy se zatím jeví jako ještě stále klimaticky stabilní prostředí), může dojít i k přesunu turistického

ruchu na Šumavu z oblastí, které jsou změnami klimatu postihnuty drastičtěji a které dnes fungují jako střediska turistického ruchu.

K řešení výzev, které přináší změna klimatu, jsou zapotřebí postupy udržitelného cestovního ruchu a adaptační strategie. Strategie ČR pro udržitelný cestovní ruch zdůrazňuje nutnost meziresortní spolupráce a vytváření politik podporujících místní kulturu a produkty.¹

2.6. Oblast ekonomická a sociální

Hustota zalidnění

V porovnání s průměrnou hustotou zalidnění v ČR v roce 2021, která byla 134 obyvatel/km², **spadá území Šumavy do pásu lemujícího jihozápadní a jižní hranici ČR s nejnižší hustotou zalidnění.**

V území BR Šumava byla průměrná hustota zalidnění 24 obyvatel/km², je tedy 5x nižší než celorepublikový průměr.²

Nízká hustota zalidnění souvisí především s důsledky historického vývoje Šumavy v poválečném období, a z toho vyplývající řídkou strukturou a charakterem osídlení.

Ve vysoké míře je zde také patrné stárnutí původního obyvatelstva (z doby poválečného dosídlení) stejně tak, jako odchody mladých lidí za pohodlnějším životem ve městech a vnitrozemí.

Sociální rozměr Šumavy a jeho důsledky pro cestovní ruch

Dopravní obslužnost území

Tato situace má kromě jiného nepříznivý vliv i na dopravní obslužnost území, která je v návaznosti na nízkou hustotu zalidnění také relativně řídká, navíc zkomplikovaná rozdělením přirozeného území do dvou krajů.

Ekonomické neduhy Šumavy

Velkým problémem v celém, z hlediska byznysu, velmi atraktivním území jsou již od 90. let spekulativní aktivity s pozemky, nemovitostmi a podobně, stejně jako šedá ekonomika. (Ta se například velmi výrazně projevuje v problému výběru poplatků z rekreačních pobytů.)

---

¹ Adaptační strategie České republiky – dostupné na www.faktaoklimatu.cz/infografiky/adaptacni-strategie-cr; Cestovní ruch a rekreace ve vybrané oblasti Šumavy – dostupné na www.theses.cz/id/bxwc5v/1152358

² (Do výpočtu byly zahrnuty všechny obce, které alespoň částí svého území zasahují do BR.) Na 18 obcí, které spadají celým svým územím do NP a CHKO (Borová Lada, Hamry, Horní Vltavice, Horská Kvilda, Kubova Huť, Kvilda, Lenora, Modrava, Nová Pec, Nové Hutě, Prášily, Rejštejn, Srní, Stožec, Strážný, Volary, Železná Ruda, Želnavá) připadá pouhých **9,4 obyvatel/km²**.

Bohužel, až na výjimky, v oblasti není zvykem dobrovolná (finanční, ani jiná) aktivita podnikatelů z oblasti CR, která by v podobě potřebných projektů mohla stav území a především jeho přetíženost návštěvníky řešit (situace projektů Bílá stopa, Splouvání Vltavy, atd. tuto skutečnost jasně dokladují). Všichni očekávají, že dané věci budou zafinancovány státem, kraji, obcemi, případně donátorskými zdroji, včetně sponzorských příspěvků z vnějšku regionu.

Nedostatek personálních kapacit pro zajištění cestovního ruchu

Problematická je pro rozvoj cestovního ruchu i nechuť, nebo neschopnost přeměnit svá původní pracovní zaměření (práce v lese, zemědělství, zaměstnání u obranných složek státu) na současné personální potřeby v oblasti především CR.

Sezonnost práce

Sezonnost práce v cestovním ruchu se sice na Šumavě mírně snižuje, ale stále zůstává výrazným faktorem omezujícím zaměstnanost a možnosti efektivního řízení podnikání v cestovním ruchu. V návaznosti na stále se zlepšující a rozšiřující se možnosti veřejnosti flexibilně pracovat, odjíždět na dovolenou - třeba i v závislosti na počasí, vzniká - když je dobré počasí - nárazová, v řádu týdnů těžko předvídatelná - potřeba služeb (ubytování, stravování). Ve dnech, kdy je "lépe zalézt k počítači", je ale v území prakticky prázdné. Tento stav se velmi těžko eliminuje lidmi z vnějšku regionu, kteří jsou v sezonách základním pracovním potenciálem pro CR.

3. Popis situace v cestovním ruchu

3.1. Roztříštěnost řízení cestovního ruchu

Oblast řízení cestovního ruchu v území regionu Šumava v dané chvíli existuje v omezené míře a je roztržena mezi několika různými institucemi, jejichž aktivity nejsou v drtivé většině vzájemně koordinovány.

Nutnost zřízení instituce, která by byla schopna řešit potřebné věci, mezi něž patří zejména marketing, propagace destinace, plánování a koordinace turistických atrakcí a aktivit, správa ubytovacích zařízení, doprava, infrastruktura pro turisty, ochrana životního prostředí a udržitelný rozvoj cestovního ruchu se jeví jako naprosto zásadní bod zlomu, který by měl nastartovat cestu k lepšímu životu místních obyvatel a podnikatelů i zlepšení prožitku z navštíveného území pro návštěvníky.

3.1.1. Oblastní DMO a organizace cestovního ruchu

Šumava se rozkládá na území dvou krajů. Spolupráce v oblasti CR mezi Jihočeským a Plzeňským krajem není dosud dostatečně provázaná a spolupráce aktérů v rámci DM v regionu je značně nekoordinovaná a roztržena. V současnosti působí na území Šumavy několik organizací, které se zabývají cestovním ruchem.

Každý kraj aplikuje jiný systém řízení CR na svém území. Na jihočeské části působí DMO PRO Šumavsko a Lipensko, které pokrývají celou jihočeskou část šetřeného území a jsou koordinovány Jihočeskou centrálou cestovního ruchu. V části území spadající pod Plzeňský kraj působí Turistická oblast Pošumaví a dvě lokální organizace: DMO Sušicko a DSO Úhlava bez koordinace krajského nebo oblastního destinačního managementu. Jednotlivá územní uskupení propagují své vymezené území bez vzájemné provázanosti.

3.1.2. Organizace působící na celém území

Výjimkou je Správa NP a CHKO Šumava, která realizuje mnoho nadstavbových aktivit pro návštěvníky a ztraktivňuje tak celé území a Regionální rozvojová agentura Šumava, která dlouhodobě prosazuje udržitelný cestovní ruch a potřebu komplexní propagace území. V současnosti zaštiťuje 2 produkty cestovního ruchu na celém území Šumavy – certifikaci výrobků, služeb a zážitků sdruženou pod značkou *Šumava originální produkt*³ a údržbu lyžařských běžeckých stop⁴.

V minulosti plnila RRAŠ funkci DM pro celou oblast Šumavy. V souvislosti se zavedením centralizace řízení CR v jihočeské části Šumavy v roce 2015, ale RRAŠ svou roli v destinačním managementu na Šumavě ztratila.

---

³ www.regionalni-znacky.cz

⁴ www.bilastopasumava.cz

3.1.3. Další subjekty

Vybrané subjekty v řešeném území:

- šumavské obce
- informační střediska a centra
- místní obyvatelé
- místní podnikatelé
- návštěvníci/turisté

Tyto skupiny jsou předmětem analýzy ke zjištění konkrétních informací, potřeb, názorů a připomínek v daném území. Probíhal mezi nimi terénní průzkum a dotazníkové šetření. Na základě toho byla vytvořena analýza a vyhodnocení, díky kterým lze navrhnout nová opatření.

3.2. Požadavek scelení řízení a komunikace Šumavy

Návštěvníci pohlížejí na území Šumavy jako na jedinečnou a územně ucelenou oblast, její rozdělení na jihočeskou a plzeňskou část by tedy mělo mít pouze administrativní význam. **Z marketingového hlediska je však nezbytné v budoucnu pracovat s celým územím jako celkem s jedním destinačním managementem, aby byla zajištěna provázanost a koordinace jednotlivých aktivit a zároveň tím umožněno ovlivňování turistických toků.**

Scelení oblastí Šumavy bude vyžadovat ale i probíhající a nezastavitelná digitální společenská transformace. Aby byl region konkurenceschopný, schopný poskytovat kvalitní informace, dobře fungovat v digitálním prostředí bude stále více důležité, pro obce a malé destinační společnosti ale velmi těžko dostupné.

Propagace turistického regionu Šumava

Propagační aktivity na území Šumavy jsou stále velmi roztrženy. Každá z institucí se na propagaci zaměřuje s trochu jiným primárním cílem. Dlouhodobým trendem je využít přírodní bohatství Šumavy a sjednotit aktivity obcí ve vymezeném území k jednotné propagaci s jednotným image, které by vycházelo z potřeb šumavských obcí a jejich občanů. Lokální atraktivity představují území, které je velice málo poznamenané negativním důsledkem civilizačního vývoje a tím disponuje silným krajinným potenciálem. To vše představuje rozvojové šance zejména pro okresy Klatovy, Prachatice a Český Krumlov. Velkoplošná chráněná území jako je Národní park a Chráněná krajinná oblast Šumava, Chráněná krajinná oblast Blanský les a přírodní parky Vyšebrodsko, Kašperskohorská vrchovina, Plánický hřeben, Kochánov či Buděticko nabízejí přírodní a krajinářské atraktivity a ve spojení s vysoce zalesněným územím na protilehlé straně hranice v Bavorsku a Horním Rakousku je zde široký potenciál zachovalého životního prostředí. Díky Schengenskému prostoru se také rozšířily možnosti volného pohybu přes hranice a poznávání Evropy, proto je tento region velice významný pro turistiku ve střední Evropě. Na zachování integrity je třeba spolupracovat na regionální, krajské a

mezinárodní úrovni. Z nadregionálního hlediska se jedná zejména o Jihočeský a Plzeňský kraj. Správa NP a CHKO Šumava je nyní neprávem stavěna do funkce propagace cestovního ruchu, přičemž odpovědnost za rozvoj cestovního ruchu spadá i do kompetence obou krajů.

Od roku 2004 plnila funkci destinačního managementu Regionální rozvojová agentura Šumava o.p.s. a uskutečňovala požadavky regionálního a koordinovaného přístupu k rozvoji cestovního ruchu. Zde je velice důležitá spolupráce se sítí informačních středisek na území Šumavy, spolupráce s podnikateli působící v cestovním ruchu, spolupráce na vydávání propagačních a informačních materiálů a zajišťování některých produktů jako je např. Bílá stopa Šumava či správa regionální značky Šumava originální produkt®. Bohužel, s postupujícími novými skutečnostmi z hlediska celostátní propagace (změny strategie práce agentury CzechTourism) a podobné změny v náhledu řízení CR v jihočeském kraji byla činnost RRA Šumava utlumena z finančních důvodů na dnešní stav. Svou činností RRA Šumava realizuje alespoň základní potřebné produkty (kalendář akcí, noviny *Doma na Šumavě*, značka *Šumava originální produkt®*, *Bílá stopa*). Řádné a potřebné aktivity tak, jak by z hlediska celoregionálních potřeb řízení CR měly vypadat, bohužel nemohou být realizovány.

3.3. Současné trendy v cestovním ruchu na území Šumavy

Ze statistiky ČSÚ vyplývá, že celkový počet návštěvníků ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních v ČR činil v roce 2022 celkem 19,4 mil. osob (z toho bylo 7,3 mil. cizinců). Celkový počet přenocování dosáhl 50,6 milionů (z toho 18,1 mil. cizinců). **V turistickém regionu Šumava (okresy DO, KT, PT, CK - mimo město Český Krumlov) to bylo 821,8 tis. ubytovaných hostů (z toho 124,8 tis. cizinců) a 2,6 mil. přenocování.** Turistický region Šumava se tak podílel 4,2% na těchto souhrnných celorepublikových počtech ubytovaných návštěvníků⁵.

---

⁵ Toto jsou data, která poskytuje ČSÚ a jedná se pouze o ubytované v HUZ (nejsou zahrnuti ubytovatelé s méně než 5 pokoji).

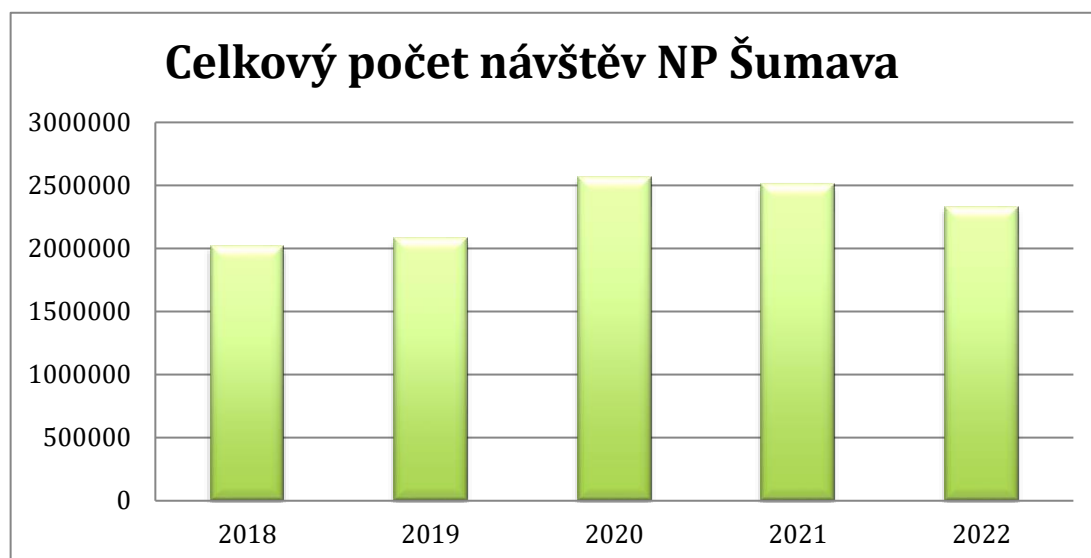
Hosté v HUZ 2022 vs. 2019

Kraj	Počet hostů	Meziroční změna v %	% podíl	Počet přenocování	Meziroční změna v %	% podíl	Průměrná doba pobytu ve dnech
Hlavní město Praha	5 984 803	-25,60 %	30,81%	13 398 104	-27,50 %	26,48%	3,24
Jihomoravský kraj	1 990 371	-6,87 %	10,25%	4 042 898	-4,38 %	7,99%	3,03
Královéhradecký kraj	1 468 600	3,99 %	7,56%	4 581 929	2,38 %	9,06%	4,12
Jihočeský kraj	1 464 864	-18,11 %	7,54%	4 222 347	-5,66 %	8,34%	3,88
Karlovarský kraj	1 157 945	-2,72 %	5,96%	4 354 260	-19,37 %	8,61%	4,76
Středočeský kraj	1 157 837	-1,29 %	5,96%	2 781 158	3,03 %	5,50%	3,40
Liberecký kraj	1 113 981	6,21 %	5,74%	3 358 522	5,95 %	6,64%	4,01
Moravskoslezský kraj	993 183	-2,22 %	5,11%	2 724 248	-4,31 %	5,38%	3,74
Plzeňský kraj	840 789	-3,57 %	4,33%	2 149 493	0,83 %	4,25%	3,56
Zlínský kraj	802 061	-0,79 %	4,13%	2 263 338	-0,39 %	4,47%	3,82
Olomoucký kraj	722 842	-5,09 %	3,72%	2 291 497	-0,93 %	4,53%	4,17
Kraj Vysočina	642 986	6,22 %	3,31%	1 550 443	6,64 %	3,06%	3,41
Ústecký kraj	580 023	-12,10 %	2,99%	1 525 125	-12,53 %	3,01%	3,63
Pardubický kraj	503 879	4,86 %	2,59%	1 355 950	1,63 %	2,68%	3,69
Celkem	19 424 164	-11,70 %	100,00%	50 599 312	-11,27 %	100,00%	3,60

CzechTourism

Zdroj: ČSÚ (2023)

Data Správy Národního parku Šumava ukazují, že návštěvnost Národního parku stále mírně stoupá.

Data CzT je pro naše účely vhodné doplnit přehledem ubytování v jednotlivých obcích.⁶

Obce v BR celým svým územím	počet ubytovacích zařízení v roce 2021	počet stálých lůžek 2021	počet obyvatel v roce 2021	kolikanásobně zvýšený počet lůžek/počet obyvatel	defertova funkce	počet hostů v HUZ 2021	průměrná délka pobytu 2021
Borová Lada	9	196	268	0,73	73,13	4 929	3,9
Čachrov	4	178	485	0,37	36,70	1 282	5,9
Hartmanice	11	350	932	0,38	37,55	3 344	3,4
Hamry	4	103	109	0,94	94,50	1 530	3,0
Horní Vltavice	8	285	356	0,80	80,06	6 737	1,7
Horská Kvilda	9	237	66	3,59	359,09	5 091	3,3
Kubova Huť	5	325	89	3,65	365,17	6 007	3,2
Kvilda	21	651	138	4,72	471,74	7 943	3,7
Lenora	7	134	685	0,20	19,56	1 832	3,1
Modrava	14	565	90	6,28	627,78	9 825	3,4
Nová Pec	17	695	437	1,59	159,04	8 182	4,2
Nové Hutě	20	724	86	8,42	841,86	5 901	3,8
Prášíly	11	336	149	2,26	225,50	4 967	3,2
Přední Výtoň	14	623	206	3,02	302,43	9 279	3,0
Rejštejn	5	263	243	1,08	108,23	2 200	3,3
Srní	21	842	216	3,90	389,81	24 734	3,2
Stožec	5	198	201	0,99	98,51	5 811	3,6
Strážný	15	415	407	1,02	101,97	4 051	2,1
Volary	13	288	3728	0,08	7,73	x	x
Železná Ruda	83	3450	1576	2,19	218,91	51 016	3,2
Želnavá	2	70	129	x	x	x	x

Tyto výsledky podporují fakt potvrzený řadou marketingových průzkumů, že **Šumava je v očích českých návštěvníků turistickou oblastí s vlastní svébytnou a výraznou identitou a s vysokou mírou přitažlivosti**. Šumava je tak z pohledu návštěvníka vnímána jako územně ucelená oblast, a v tomto smyslu má její rozdělení na jihočeskou a plzeňskou část pouze administrativně správní význam. Prezentace Šumavy jako jednolitého a nerozděleného turistického regionu by proto měla být i do budoucna v zájmu obou krajských správců tohoto území.

Nejvýznamnější turistické atraktivity se nacházejí v oblasti NP a jsou převážně přírodního charakteru (vrcholy, jezera, vyhlídky), doplněné infrastrukturou vybudovanou většinou právě za účelem cestovního ruchu (restaurace, chaty, parkoviště).

⁶ Data ČSÚ, byť mějme na paměti, že tato čísla nejsou vždy zcela přesná, protože vycházejí z toho, jak jsou obce schopny vybírat ubytovací poplatky.

Dominantní způsoby využívání potenciálu krajiny cestovním ruchem

- 1) Pěší turistika letní, sjezdové lyžování, především umístěné v zázemí malých obcí, běžecké lyžování,
- 2) Cykloturistika včetně elektrokol a elektrokoloběžek
- 3) Venkovská turistika a agroturistika
- 4) Splouvání vyhrazených toků
- 5) Pobyt v návštěvnických centrech a sídlech
- 6) Gastroturismus
- 7) Sběr lesních plodin

Negativní projevy CR

Nejen při pěší a cykloturistice, ale i při zimním běžeckém lyžování se návštěvníci daného území často nedrží pouze struktury značených tras. Zvyšuje se podíl volně se pohybujících osob terénem s využitím GPS zařízení. Tento pohyb má výrazně vyšší rušivý vliv na citlivé druhy rostlin a živočichů, které byly již vesměs adaptované na rušivou zátěž na komunikacích a liniových koridorech využívaných turisty. Volný pohyb je rizikový i pro samotné návštěvníky (nebezpečné stromy, slatě, řídká síť cest umožňujících efektivní a rychlou zdravotní pomoc).

Elektrifikace cykloturistiky výrazně zvyšuje dostupnost vzdálených cílů a převýšení. Navyšuje se tím pohyb cyklistů jak po cyklotrasách a cyklostezkách, ale i po všech lesních cestách. Oba způsoby rekreace a turistiky zvyšují tlak na cílové ikony soustředěné do oblasti hraničního hřbetu (Roklan, Roklanská nádrž, Luzný). Rovněž zvyšují rušení po celé ploše NP i mimo značené trasy.

Globální trendy

Budoucí směry rozvoje cestovního ruchu pro dané území jsou určovány trendy na globálním trhu cestovního ruchu, ale mohou se lišit v závislosti na regionu a aktuálních okolnostech.

Je zde několik obecných směrů, které lze v budoucnu očekávat:

Udržitelný cestovní ruch

Vzhledem k rostoucímu povědomí o životním prostředí a ochraně přírody se očekává, že budoucí rozvoj cestovního ruchu bude klást mnohem větší důraz na udržitelnost. Cílem bude zajistit, aby cestovní ruch přinášel dlouhodobé výhody pro místní obyvatele a zároveň respektoval přírodní a kulturní hodnoty daného prostředí. Mezi klíčové principy udržitelného cestovního ruchu lze zařadit tři následující:

1. **Ochrana životního prostředí:** Cestovní ruch by měl minimalizovat negativní dopady na přírodu a podporovat ochranu biodiverzity, vodních zdrojů a dalších ekosystémů. To zahrnuje například omezení spotřeby energie a vody, správnou likvidaci odpadů a podporu ekologicky šetrných dopravních prostředků.

2. **Sociální udržitelnost:** Cestovní ruch by měl přinášet prospěch místním občanům, podporovat jejich zapojení do turistických aktivit a respektovat jejich kulturní tradice a práva. Místní obyvatelé by měli mít možnost podílet se na rozhodování o rozvoji cestovního ruchu a sdílet jeho ekonomické výhody.
3. **Ekonomická udržitelnost:** Cestovní ruch by měl přinášet ekonomický prospěch prostředí a místním podnikům. Podpora místních podniků a komunitních iniciativ je důležitá pro udržení příjmů v daném území.

V posledních letech roste povědomí obyvatelstva o potřebě udržitelného rozvoje cestovního ruchu. Podle průzkumu Evropské komise na reprezentativním vzorku občanů 27 zemí bylo zjištěno⁷:

„82 % občanů EU se domnívá, že jsou připraveni změnit některé své cestovní návyky, aby mohli cestovat udržitelnějším způsobem. Například na dovolené mají tendenci konzumovat domácí produkty (55 %), snižovat množství odpadu během dovolené (48 %), cestovat mimo turistickou sezonu (42 %) a cestovat do méně navštěvovaných destinací (41 %). Třetina respondentů je ochotna zaplatit více za ochranu přírodního prostředí (35 %) nebo ve prospěch místní komunity (33 %). Respondenti jsou také ochotni zvolit dopravu s ohledem na dopad na životní prostředí (36 %), snížit spotřebu vody na dovolené (35 %) nebo přispět na činnosti spojené s kompenzací uhlíku, jako je výsadba stromů (34 %).

Ženy jsou náchylnější ke změně svých návyků než muži. Mladší respondenti jsou také ochotnější změnit své cestovní návyky ve směru udržitelnosti ve srovnání se staršími respondenty.“

Digitální transformace

S rozvojem technologií a digitální komunikace lze očekávat, že digitální transformace bude hrát stále větší roli i v cestovním ruchu. Digitalizace přináší do cestovního průmyslu mnoho změn, které mají vliv na to, jakým způsobem lidé cestují.

Lidé si mohou snadno vyhledávat informace o destinacích a ubytování online, plánovat své cesty pomocí různých aplikací a webových stránek. Dalším významným trendem je rozvoj online recenzí a hodnocení. Lidé se často spoléhají na recenze ostatních cestovatelů (turistů) při výběru destinací, ubytování, restaurací či ostatních doprovodných služeb nejen v cestovním ruchu. Digitální platformy, které byly za tímto účelem vytvořeny, se staly důležitými zdroji informací. Velký vliv na rozvoj cestovního ruchu je přisuzován i sociálním médiím. Lidé sdílejí své zážitky a fotky z cest na sociálních sítích, což může inspirovat ostatní k cestování a objevování nových destinací. Digitalizace také umožňuje vznik nových forem cestování, jako je například sdílená ekonomika⁸.

---

⁷ Evropská komise, Eurobarometer survey: Attitudes of Europeans towards tourism, October 2021, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2283>

⁸ např: homexchange, airnbe, atd.

Cestování mimo hlavní turistické trasy

Turisté stále více vyhledávají autentické zážitky a méně známé destinace. Očekává se, že budoucí rozvoj cestovního ruchu bude zahrnovat více možností pro cestování mimo hlavní turistické trasy. Tento módní trend by do budoucna mohl přinést ohrožující skutečnosti pro ochranu přírody.

Zdraví a wellness

Zdraví a wellness se stávají stále důležitějšími tématy pro turisty, proto se předpokládá, že budoucí rozvoj cestovního ruchu jen posílí tyto požadavky.

3.4. Oblast dopravy

3.4.1. Silniční doprava

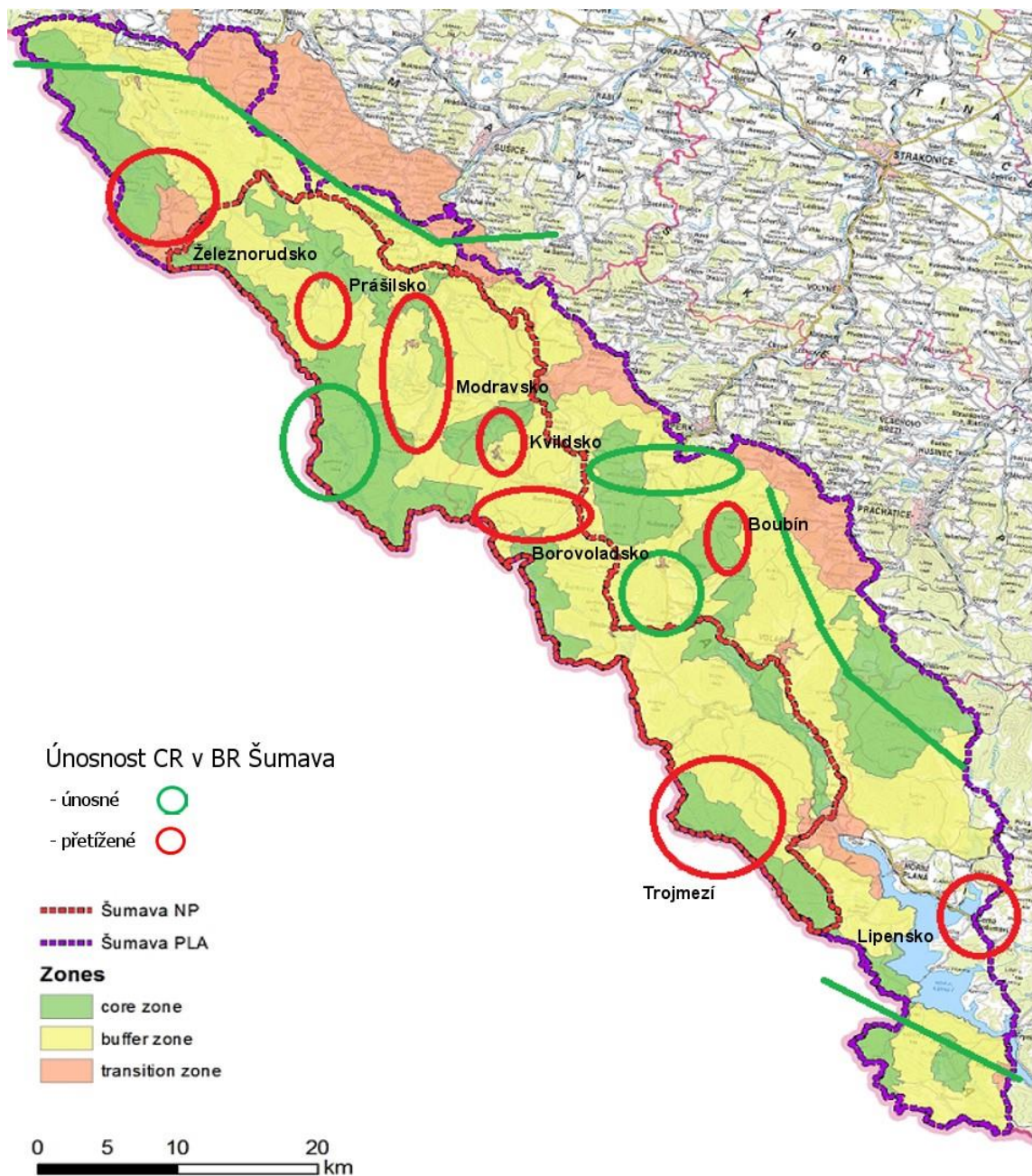
Jako území s nejvyšší zátěží cestovním ruchem byla definována oblast propojená páteřní komunikací Železná Ruda – Prášíly - Srní – Modrava – Kvilda – Borová Lada - Horní Vltavice - Strážný - České Žleby – Stožec – Nová Pec, kde navazuje na levobřežní komunikaci vedoucí podél jezera Lipno až k přehradnímu tělesu. Na tuto stěžejní komunikaci jsou pak napojeny zásadní přívaděče jako např. Sušice – Rejštejn – Srní, Vimperk – Kvilda, Vimperk – Strážný.

Vizualizace problematických oblastí a oblastí s rozvojovým potenciálem:

Níže položená mapa zobrazuje území Biosférické rezervace Šumava.

Červeně zvýrazněná území jsou místa problematická, kde se koncentruje cestovní ruch, a většinou jsou přetížená i dopravně.

Zeleně zvýrazněné oblasti a linky naznačují území, která mohou pomoci v odlehčení přetížených lokalit.

Problémové body:

a) Řízení dopravy: ve své podstatě neexistuje žádný systém řízení dopravy v území. Dopravní osa a přivaděče k ní jsou nositeli a hlavním zdrojem zvýšené zátěže dopravou. Území by velmi potřebovalo návodní systémy vjezdu do území a pohybu v něm. Tyto informační zdroje pro příjíždějící musí být umístěny již ve vzdálenosti, kterou představují okresní města (Klatovy, Strakonice, Prachatice, Český Krumlov). Forma by měla být nejlépe jak v elektronické podobě, tak i v podobě návěští, tak jak je známe např. z velkých měst.

b) Brány Šumavy⁹: nejsou propojeny s uzly zvýšeného cestovního ruchu v centrální části Šumavy, jsou převážně tranzitním místem nebo atraktantem, který zvyšuje celkovou migraci do území.

c) Jednotná efektivní komunikace: Efektivní komunikace o rozdělování a vyvažování zátěže cestovním ruchem neprobíhá. Lokality jsou pod tlakem osaměle a samostatně, tento tlak řeší (např. výstavbou kapacitnějších parkovišť, snahou o segregaci uživatelů cest apod.)

d) Regionální rozvoj: V podstatě je hlavně zaměřen na pomoc zatíženým místům dalšími investicemi, nikoli regulacemi.

Obecně je na Šumavě problematické parkování především v hlavní sezoně.

Situaci s parkováním by částečně mohl řešit systém inteligentního parkování pomocí webové aplikace, která by poskytla řidičům online informace o dostupnosti volných parkovacích míst na konkrétních parkovištích, případně vyhledala nejbližší volná parkovací místa v okolí, včetně informací o cenách parkovného a možnosti uhrazení poplatku přes aplikaci bezhotovostně.

Další možností eliminace přetížení parkovišť a příjezdových komunikací jsou záchytná parkoviště a integrovaná doprava, ale bez motivace či regulace dopravy (např. při naplnění kapacity parkovišť uvnitř NP) nemají smysl, protože převážná většina návštěvníků chce svoji nezávislost a stále vyhodnocuje jako nejvýhodnější pohyb po NP prostřednictvím vlastních dopravních prostředků.

Pokud by bylo citlivě navrženo, například (Park & Ride) s využitím záchytných parkovišť se základní infrastrukturou a kvalitní provázaností hromadné dopravy nebo zelených autobusů, mohlo by minimalizovat kolapsy dopravy i negativní ekologické dopady. Důležitá je ale motivace návštěvníků, aby hromadnou dopravu upřednostňovali před využitím vlastních aut.

Zatím je trend zcela opačný, většina linek se postupně ruší z důvodu malého využití a vysoké finanční zátěže, kterou sanují kraje a obce. Špatná je také provázanost autobusové dopravy mezi kraji a návaznost spojů na bavorské autobusy (v letní sezoně).

Možností by bylo vybudovat záchytná parkoviště např. ve větších městech – vstupních branách Šumavy, propojených s nákupními parky, restauracemi a další občanskou vybaveností, dobře propojené integrovanou dopravou do NP.

Dále by bylo potřeba vytvořit navigační systém na volná parkoviště, nabízet bonusový program vč. zvýhodněné jízdenky pro ty, kdo parkují na záchytných parkovištích, posílit zelené autobusy, ale třeba i omezit pohyb automobilů po některých komunikacích v sezoně. Většina navrhovaných opatření ale není možná bez zvýšení obslužnosti integrovanou dopravou.

Převažuje potřeba přelití atraktivit a návštěvnosti do oblastí mimo současně zatížené (CHKO, předpolí Šumavy apod.), problematika je úzce spojena s nabídkou služeb, dopravní dostupností a infrastrukturou. Absentuje systémový nástroj k vyřešení této vize.

---

⁹ Branami Šumavy jsou myšlena středně velká města v předpolí Šumavy: Nýrsko, Klatovy, Sušice, Vimperk, Prachatice, Český Krumlov

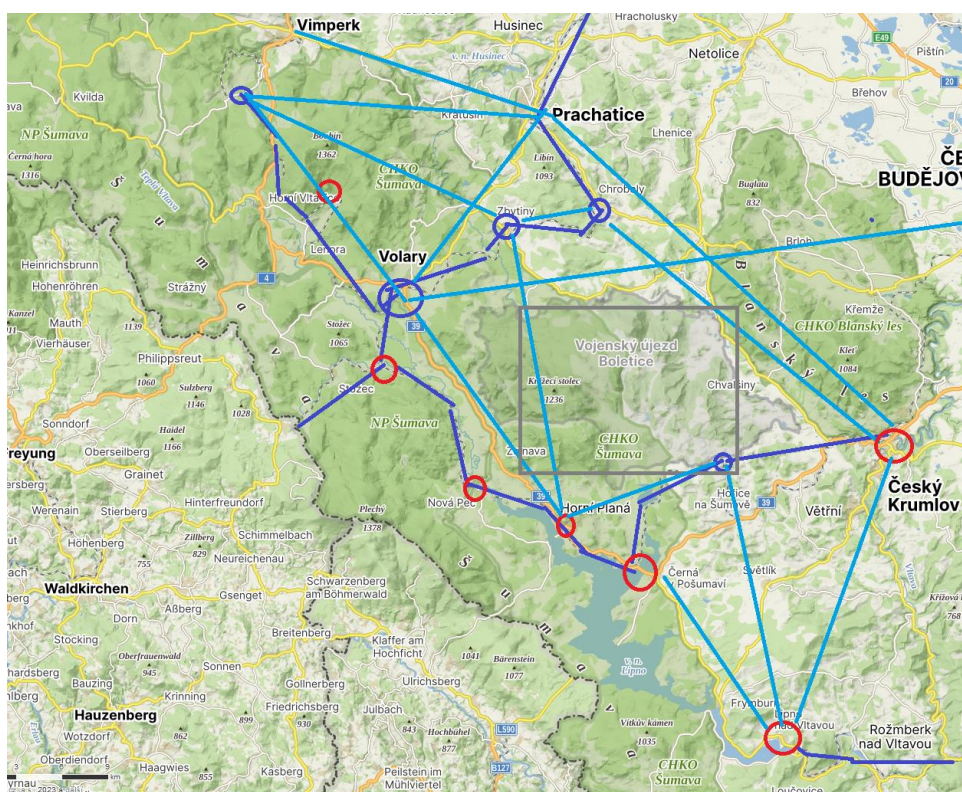
3.4.2. Železniční doprava

Do budoucna se jeví jako velmi žádoucí hledat cesty z přetížení silniční dopravou za pomoci stávající železniční sítě, která je v současné době relativně opomíjena, přestože v sobě skrývá velký potenciál.

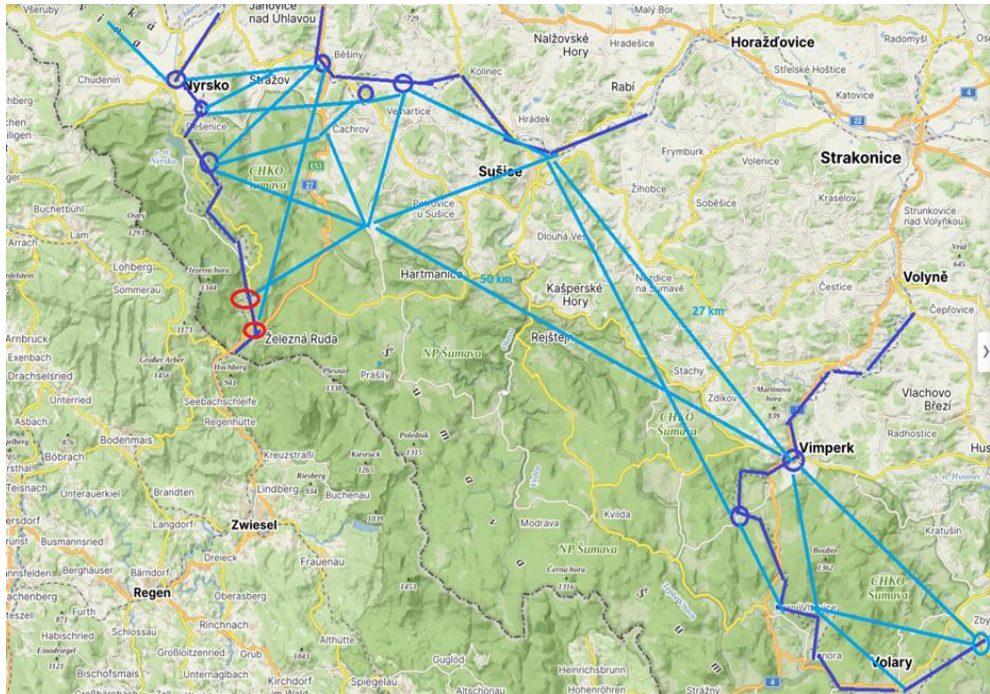
Bylo by velmi žádoucí pokusit se na stávající uzlové železniční stanice napojit vhodné trasy pro cyklisty s potřebnou doprovodnou infrastrukturou, napojené na autobusovou dopravu, případně zřízení přiměřených dopravních spojení mikrobusy.

Uzlové železniční stanice (klíčové pro cyklisty):

- Lipno – směry tras na Č. Krumlov, Hořice, Černá
- Horní Planá – směr na Volary, Zbytiny, Hořice
- Volary – směr na Prachatice, Vimperk, Lipka (Horní Vltavice, Kubova Huť)
- Vimperk – směr na Lipku, Horní Vltavice, Zbytiny, Sušice
- Sušice – směr na Malonice, Železnou Rudu (přes Kepy), Velhartice, (přes Čachrov)
- Malonice – směr na Železnou Rudu, Dešenice
- Nemilkov – směr na Malonice, Dešenice, Železnou Rudu (přes Čachrov)
- Běšiny – směr na Nýrsko, Dešenice, Železnou Rudu

Jižní část - schéma os železničních tratí (tmavě modře) s označením uzlových stanic (červeně) a označením os k jejich propojení - např. pro cykloturistiku (světle modře)

Západní část - schéma os železničních tratí (tmavě modře) s naznačením uzlových stanic (červeně) a naznačením os k jejich propojení - např. pro cykloturistiku (světle modře)

4. Rozbor vlivů realizovaných aktivit - místní šetření v řešeném území

Dotazníkové šetření probíhalo v období od 9/2022 do 5/2023 a bylo zaměřeno na různé cílové skupiny:

- návštěvníky
- místní obyvatele
- místní podnikatele
- zástupce obcí
- pracovníky IC a IS

Cílem šetření bylo ověření a zhodnocení současného stavu turistické zátěže a jejího dopadu na místní obyvatele, spokojenost s infrastrukturou a službami, i zjišťování problémů, jež v současnosti řeší zástupci jednotlivých obcí, i problémů, které přináší cestovní ruch rezidentům.

To vše se zřetelem na nedávno provedená šetření v tomto území, zpracovaných v několika dokumentech:

- *Přeshraniční socioekonomický monitoring v národních parcích Šumava a Bavorský les v letech 2017-2019;*
- *Analýza reakce komunit na zvýšenou návštěvnost Šumavy v letech 2019 – 2020;*
- *Zhodnocení potenciálu destinace cestovního ruchu v České republice – diplomová práce Bc. Kristýny Rychetské.*

4.1. Návštěvníci

Na rozvoj udržitelného cestovního ruchu je třeba pohlížet v kontextu aktuálních trendů na trhu cestovního ruchu a také se zřetelem k současnému ekologickému, ekonomickému i demografickému vývoji.

Šumava je územím se silnou autenticitou a zároveň i územím vnitřně diferencovaným. Nabídka území umožňuje téměř všechny formy rekreace v letní i zimní sezoně, i v mimosezonách. Současný trend návštěvnosti se postupně pozvolna mění, začínají převažovat kratší pobyty návštěvníků, ale častěji během roku, objednávají pobyty s krátkým časovým předstihem. Technologický pokrok umožňuje práci mimo kancelář, což rozšiřuje možnosti, jak rozprostřít problém sezonnosti.

4.1.1. Klíčová zjištění

- Návštěvníci chtějí více odpočívat
- důležitá je pro ně duševní i fyzická pohoda, odpočinek v přírodě.
- Jsou zvyklí získávat informace z různých elektronických zdrojů, proto je pro ně velmi důležitý přístup k sítím.

- Zvyšuje se také povědomí návštěvníků o potřebě chovat se v přírodě ohleduplně a udržitelně: Samotným návštěvníkům začíná vadit přelidněnost některých lokalit, chování ostatních návštěvníků, neohleduplnost, přílišná komercializace některých míst, další nová výstavba, velký provoz na komunikacích, odpady atd.
- Jsou připraveni změnit některé své dosavadní návyky např. využívání hromadné dopravy, omezení nebo regulace vstupu do některých lokalit, ale je důležité s možnými alternativami dále pracovat a optimalizovat možnosti tak, aby je návštěvníci využívali stále častěji a přijali jako přirozenou součást služeb v chráněném území.
- Očekávají standardy, na které jsou zvyklí z velkých měst – absence košů, wc, parkovišť, infrastruktury, jsou hluční (nemají přiměřená očekávání, návyky, neuvědomují si své chování).

4.1.2. Podrobné výsledky dotazování návštěvníci

Sběr dotazníků probíhal ve dvou obdobích, letní a zimní a na několika lokalitách ve vymezeném území, celkově bylo dotazováno 74 návštěvníků.

Uzavřené otázky

Na dotaz ***jak často navštěvujete Šumavu*** odpověděla více než polovina dotazovaných, že přijíždí **na Šumavu několikrát ročně. 92 % dotázaných přijelo na Šumavu autem. Stravovací zařízení využívá 33% dotázaných téměř vždy, 59% využívá částečně a 8% téměř nikdy veřejné stravování nevyužívá.**

Na dotaz, ***zda by návštěvníci využili možnost parkovat zdarma na centrálním parkovišti vně NP a po NP využívali veřejnou dopravu***, odpovědělo **33% ano a 32% ne**. Ostatní zvažovali podmínky, pokud by pro ně byly výhodné, pak by síť veřejné dopravy možná využili. Někteří uvedli, že znají zelené autobusy, které někdy využívají, ale jejich síť není dostatečná, uvítali by její rozšíření do okrajových směrů a návaznost na další spoje.

Na dotaz ***proč jste si vybrali k návštěvě Šumavu*** byla nejčastější odpovědi **krásná příroda a klid, oblíbenost destinace a dobrá dostupnost z místa bydliště**. Další méně časté odpovědi zahrnovaly např tip na dovolenou od přátel, hezké lesy, hezká lokalita, čistý vzduch, vidět Šumavu opět po mnoha letech, sběr hub, Šumavu milujeme, je to naše citová záležitost, poznávání nových míst, lyžování, ještě jsme tu nebyli, vzpomínky z dětství, oslovuje je příroda i atmosféra měst a vesniček, obdivují místa nedotčená člověkem, odpočinek od městského ruchu, přemýšlet o životě a užívat si pohodu.

Mezi **nejvíce přetížené lokality** nejčastěji uváděli následující: **Modrava, Kvilda, Železná Ruda, Prášílsko, Srní, Čeňkova Pila, Prameny Vltavy a okolí, Poledník, cyklostezky, hrady, ledovcová jezera, slatě, Povydrří, Kašperk, Lipensko, rozhledny, Boubín, Špičák, Železnorudsko, Lipno, Zadov, Antýgl, centrální Šumava, návštěvnícká centra.**

Infrastrukturu a vybavenost regionu hodnotila převážná **většina** dotazovaných pozitivně, rozsah a dostupnost ubytovacích zařízení (89%), stravovacích zařízení (69%), rozsah a dostupnost parkovišť (70%), vybavení regionu pro sportovní aktivity (72%), příležitosti pro zábavu a společenské vyžití 40%, dostupnost regionu hromadnou dopravou hodnotilo pozitivně (43%) a poměrně velké množství dotázaných (35%) tuto kategorii nedokázalo posoudit, což potvrzuje skutečnost, že celkově velmi málo lidí využívá hromadnou dopravu.

Co se týče negativ, nejčastěji 38% byly negativně hodnoceny nákupní možnosti a prodejní síť, příležitosti pro zábavu a společenské vyžití (28%), rozsah a dostupnost stravovacích zařízení (26%), rozsah a dostupnost parkovišť (22%) a dostupnost hromadnou dopravou (22%)

Aktivity pro rodiny s dětmi byly hodnoceny kladně 68%, negativně 13% a nehodnotilo 19% dotázaných.

Příležitosti pro zábavu a společenské vyžití byly hodnoceny kladně 39% dotázaných návštěvníků, negativně hodnotilo 28% a nehodnotilo 19%.

Rozsah a dostupnost informačních zařízení byl zjišťován pouze při sběru dotazníků v zimě, 84% návštěvníků bylo spokojeno, 10% bylo s dostupností a rozsahem nespokojeno a 6% tuto otázku nehodnotilo.

Spokojenost s kvalitou služeb v cestovním ruchu také převažovala, nejvíce byli dotazovaní spokojeni s ubytovacími službami 93%, péčí o čistotu a pořádek 82%, kvalitou personálu ve službách CR 76%, kvalitou veřejného stravování 74%, cenovou úrovní služeb 69%.

Služby pro motoristy byly hodnoceny kladně 57%, negativně 16% a nehodnotilo 27%.

Služby pro cykloturisty hodnotilo kladně 51%, negativně 7% a nehodnotilo 42%.

Služby pro lyžaře hodnotilo kladně 58%, negativně 7% a nehodnotilo 35%.

Hodnocení péče o rozvoj cestovního ruchu v jednotlivých kategoriích bylo také velmi pozitivní: poskytování informací o regionu hodnotilo pozitivně 92%, místní orientační značení 97%, přátelskost místních lidí k návštěvníkům 93%, péče o památky a turistické atraktivity 84%, péče o životní prostředí 85%, drobný prodej 76%, péče o bezpečnost návštěvníků 64%, s nabídkou programů pro volný čas bylo spokojeno 51% a negativně nabídku programů hodnotilo 18 % dotázaných, 31% tuto otázku nehodnotilo.

Dotazování na **dostupnost regionálních výrobků a regionálních produktů** (služeb) probíhalo pouze při zimním sběru dotazníků, s dostupností regionálních výrobků je **spokojeno 58%**, nespokojeno 23% a 19% dotázaných nedokázalo otázku posoudit. S dostupností regionálních produktů (služeb) bylo spokojeno 61% dotázaných, nespokojeno 26% a 13% otázku nehodnotilo.

Na otázku, **zda by souhlasili s omezením vstupu do některých lokalit z důvodu ochrany přírody**, odpovídali následovně:

Se zákazem vstupu do některých lokalit by souhlasilo 80% dotázaných, 11% by nesouhlasilo a 9% nedokázalo posoudit. S regulací vstupu (např. zavedením rezervačního systému) by souhlasilo 69% dotázaných, 16% by nesouhlasilo a 15% nedokázalo posoudit. Se zpoplatněním vstupu by souhlasilo 53% dotázaných, 31% by nesouhlasilo a 16% nedokázalo posoudit.

Společné **využívání stezek cyklisty, e-cyklisty a pěšími turisty** na území NP a CHKOŠ hodnotilo **50% dotázaných jako bezproblémové**, více ohleduplnosti ze strany cyklistů vůči pěším by ocenilo 41% respondentů, vadí jim především rychlá a někdy nebezpečná jízda elektrokol, jízda cyklistů mimo stezky pro ně určené a také rychlá jízda na některých nebezpečných úsecích (např sjezd z Poledníku).

Co se týče získávání **informací o regionu**, návštěvníci nejvíce **využívají internet a webové stránky 80% respondentů, dále pak tištěné propagační materiály, mapy a průvodce 77% dotázaných, turistická a informační centra využívá 72%, informace získané od personálu ve službách 69% a informace od příbuzných a známých 68%.**

Otevřené otázky

Návštěvníci nejvíce využívají následující aktivity nebo nabídky CR:

pěší turistika, památky, přírodní památky, cyklistika, lyžování, turistické trasy a naučné stezky, služby IC, stravovací služby, volnočasové a sportovní aktivity, koupání, návštěvnická centra NPŠ s výběhy (jeleni, vlci, soví voliéry), agroturistiku, programy pro děti, vycházky, houbaření, vodní sporty, poznávací turistika, lanový park, návštěvu kulturních akcí a slavností, kvalitní značení a info tabule, půjčovny kol, produkt šumavský Everest, objevování nových míst, opakované navštěvování zajímavých míst v přírodě i v rámci šumavských obcí, muzea, památky, nebo se snaží využívat všechny dosažitelné nabídky v CR.

V nabídce návštěvníci postrádali následující aktivity a produkty:

více výletů s průvodci, možnosti koupání, volnočasové aktivity, vyžití pro děti, naučné stezky, lyžařské trasy, organizované sportovní aktivity, málo možností stravování, lokální dopravu pro realizaci okružních tras, více autobusových spojů, parkoviště, lepší značení (někde), prodej čerstvých produktů z farmy, možnost nákupu místních potravin, více půjčoven sportovního vybavení mimo tradiční místa (Lipensko, Železnorudsko), trasy pro běžkaře se psy, pěší trasy v zimě, jízda na koni. Zcela spokojeno se službami bylo 39% dotázaných, ti odpověděli, že jim nechybí nic.

Na otázku, co návštěvníkům v regionu nejvíce schází, nebo co jim vadí zazněly následující odpovědi:

Co chybí: stravovací zařízení, kvalitní záchody, málo odpadkových košů nebo zcela chybí, více autobusových spojů a jejich lepší provázanost (hlavně mezi kraji JČ a PZ); kvalita a dostupnost služeb pro rekreaci, málo parkovacích míst vzhledem k množství návštěvníků, organizované sportovní vyžití, sportovní hala, adrenalinová centra, bazén/koupaliště, místy je špatný signál - problematické používat navigaci, malá podpora státu k využívání možností a potenciálu Šumavy (v zahraničí je výrazně větší), větší propagace méně známých lokalit

Co návštěvníkům vadí: nedodržování pravidel ze stran turistů, velký počet lidí v sezoně, nepořádek, odpadky v přírodě, exkrementy - kapesníčky všude; přelidněnost některých oblastí, přílišná komercializace a zastavěnost některých míst, přeplněné "zelené autobusy", nedostatek cyklostezek – střety s pěšími, poplatky za parkoviště - často celodenní taxa (není možnost hodinového parkování, když chcete navštívit více míst, je to hodně peněz), vadí nebezpeční bruslaři, rychlé koloběžky; neukáznění cyklisté (Modrava, Kvilda); cyklisti na elektrokolech, přístup lidí vůči pravidlům v NP a jejich nerespektování, např. koupání v ledovcových jezerech, jízda na kole mimo cyklotrasu, problém na nouzových nocovištích, (např. příchod od 18h, hlasitá hudba, jsou opilí). Možná by pomohla častější kontrola od NP ale obecně největší problém jsou lidé samotní, bohužel strážci NP nemají moc respektu a ani moc pravomocí s tím něco udělat. umístění a vzhled některých reklamních ploch; odsuzují, že Správa NP a CHKOŠ nechala zchátrat Roklanskou chatu a Lávkovou cestu nad Čertovým jezerem; povinnost vozit v zimě řetězy, některá parkoviště neupravená (na Jezerní slati, Čenkově Pile (louže); 31% dotázaných návštěvníků nechybělo ani nevadilo vůbec nic.

Návštěvníci si nejvíce cení:

Krásnou přírodu, čistotu, pořádek, péči o přírodu, klid, kvalitní značení a info tabule, odpadkové koše, upravené okolí, krásu místních hvozdů, nouzová nocoviště,

organizované výlety s průvodci, síť cyklostezek, turistické stezky, dobrou sjízdnost cest, vstřícnost místních lidí, dostatek parkovacích míst, čisté lesy, pěkné trasy pro pěší i cyklisty, dobrá dostupnost; snahu a přístup hoteliérů, tradiční turismus bez komerčních záležitostí, drobné sakrální stavby, super lidi pracující v CR; ochrana přírody, činnost strážců NP, kvalitní služby; typické chaloupky v krajině, literatura s šumavskou tematikou, návrat k tradicím, nabídka občerstvení.

Pro drtivou většinu návštěvníků je hlavní aktivitou, kvůli níž se na Šumavu vypravili, pěší turistika a v zimě běžky a sjezdové lyžování. Respondenti nejčastěji oceňovali krásnou přírodu a klid, téměř polovině dotazovaných nevadilo ani nescházelo nic. Samotným návštěvníkům začíná vadit přelidněnost některých lokalit, chování ostatních návštěvníků, neohleduplnost, přílišná komercializace některých míst, další nová výstavba.

4.2. Zástupci obcí

Celkově jsme dotazovali 24 zástupců obcí, na otevřené otázky odpovídalo 24, na uzavřené otázky odpovědělo 21 dotázaných zástupců obcí. Otevřené otázky se zabývaly problematikou konkrétní obce.

4.2.1. Dotazování zástupci obcí - uzavřené otázky

Infrastrukturu a vybavenost regionu hodnotili zástupci obcí pozitivně v následujících oblastech: rozsah a dostupnost ubytovacích zařízení (86%), rozsah a dostupnost informačních center (86%), vybavení regionu pro sportovní aktivity (67%), aktivity pro rodiny s dětmi 52%, nákupní možnosti (43%).

Co se týče negativ, nejčastěji byly zmiňovány tyto oblasti: příležitosti pro zábavu a společenské vyžití (71%), dostupnost regionu hromadnou dopravou (67%), rozsah a dostupnost parkovišť (62%), rozsah a dostupnost stravovacích zařízení (57%), nákupní možnosti (52%), aktivity pro rodiny s dětmi (48%).

Kvalitu služeb v cestovním ruchu hodnotili pozitivně nejčastěji v následujících oblastech: ubytovací služby 90%, úroveň personálu ve službách CR 67%, péče o čistotu a pořádek 62%, služby pro lyžaře 57%, služby pro cyklisty 52%. Úroveň veřejného stravování hodnotilo 48 % pozitivně, 52% negativně, služby pro motoristy hodnotilo 48 % pozitivně, 52% negativně, nabídku specifických služeb v CR hodnotilo 33% dotázaných pozitivně, 43% negativně a 24% nedokázalo tuto oblast zhodnotit.

Hodnocení péče o rozvoj cestovního ruchu v jednotlivých kategoriích bylo také velmi pozitivní:

poskytování informací o regionu hodnotilo pozitivně 86%, péče o životní prostředí 81%, péče o památky a turistické atraktivity 71%, péče o bezpečnost návštěvníků 67%, přátelskost místních lidí k návštěvníkům 67%, místní orientační značení 62%, drobný prodej 62%, nabídku programů pro volný čas hodnotilo pozitivně 52% a negativně nabídku programů hodnotilo 33 % dotázaných, 14% tuto otázku nehodnotilo. S dostupností regionálních výrobků je spokojeno 29%, nespokojeno 67% a 5% dotázaných otázku nehodnotilo. S dostupností regionálních produktů (služeb) bylo spokojeno 19% dotázaných, nespokojeno 67% a 14% otázku nehodnotilo.

Na otázku, **zda by souhlasili s omezením vstupu do některých lokalit z důvodu ochrany přírody**, odpovídali následovně:

Se zákazem vstupu do některých lokalit by souhlasilo 62% dotázaných, 33% by nesoúhlasilo a 5% nedokázalo posoudit. S regulací vstupu (např. zavedením

rezervačního systému) by souhlasilo 62% dotázaných, 33% by nesouhlasilo a 5% nedokázalo posoudit. Se zpoplatněním vstupu by souhlasilo 38% dotázaných, 57% by nesouhlasilo a 5% nedokázalo posoudit.

Společné využívání stezek cyklisty, e-cyklisty a pěšími turisty na území NP a CHKOŠ hodnotilo 57% jako problematické, 19% dotázaných jako bezproblémové a 24% tuto otázku neposuzovalo.

4.2.2. Dotazování zástupci obcí - otevřené otázky

Další část dotazování zástupců obcí zahrnovala otevřené otázky, pomocí nichž jsme zjišťovali vybavenost infrastrukturou, návštěvnost a míru přetížení i problémy, s nimiž se jednotlivé obce v současnosti potýkají.

Z provedeného šetření vyplývá, že **ekonomické přínosy z CR jsou v území rozloženy značně nerovnoměrně. Z cestovního ruchu profituje především oblast centrální Šumavy NP, Železnorudsko a Lipensko.** Tam jsou také soustředěny značné lůžkové kapacity (Železná Ruda, Prášily, Srní, Modrava, Kvilda, Kašperské Hory, Zadov – Churáňov, Nové Hutě, Stožec, Nová Pec, Černá v Pošumaví, Frymburk, Lipno nad Vltavou). Všechny tyto lokality jsou již přetíženy nebo na hranici únosnosti v hlavní sezóně.

Do budoucna by bylo žádoucí pouze zvyšování jejich kvality a standardů v poskytování služeb a omezení rozšiřování dalších ubytovacích kapacit v daných lokalitách. Mezi negativy byla také často zmiňována rostoucí cenová úroveň služeb, která často neodpovídá jejich kvalitě i nárůst cen nemovitostí. Značným problémem v území je sezonnost, na niž jsou navázány služby, doplňková infrastruktura a zaměstnanost pracovníků v CR.

Pro obce je prioritou zajištění dobré vybavenosti základní funkční infrastrukturou, která bude dobře sloužit jak místním obyvatelům, tak návštěvníkům. Její vybudování nebo rekonstrukce a údržba však vyžaduje značné investiční náklady, které jsou z hlediska financování velmi náročné pro malé obce s nízkým rozpočtem. Možnosti získávání financování z jiných zdrojů jsou pro ně velmi obtížné. **Budování jakékoli nákladné doplňkové, např. indoorové infrastruktury pro volný čas není pro mnohé obce prioritou, ale často jsou otevřeni případné spolupráci, pokud bude smysluplná a výhodná i pro samotnou obec.** Vždy je ale potřeba velmi pečlivě zvážit možná rizika ohrožení biodiverzity, aby snahy o odlehčení již zatížených center, a částečného přenesení těžiště zájmu do méně navštěvovaných lokalit nepřispěla ke zvýšení atraktivity celého území a pouze znásobila efekt celkového zatížení (podobně jako např. NC Kvilda, NC Srní). Je nutné hledat společně s odborníky systémové řešení, jak omezit provoz v nejméně zatížených lokalitách a zároveň neohrozit další místa .

Spolupráce obcí s místními podnikateli v mnohých obcích příliš nefunguje, podnikatelé by chtěli po obci zajištění kvalitní infrastruktury a doprovodných služeb pro své podnikání, obce jsou toho názoru, že podnikatelé by se také měli finančně podílet a investovat např. do doplňkové infrastruktury a služeb v CR, snažit se diverzifikovat své podnikání (často provozují pouze ubytování) a částečně tak eliminovat problém sezonnosti.

Jako velmi problematická a zatěžující se jeví i nadměrná automobilová doprava v celém území, špatná obslužnost veřejnou dopravou a její provázanost mezi JČ a PZ krajem. Návštěvníci nejčastěji využívají k přesunům po NP osobní vozy a v době nejvyšší návštěvnosti rychle dochází k vyčerpání parkovacích kapacit v nejvíce přetížených obcích i na místech oblíbených výchozích tras s menší parkovací kapacitou. Částečně tuto problematiku řeší Zelené autobusy, které provozují kraje ve spolupráci s regionálními dopravci a jezdí od června do září.

Hustota osídlení je v porovnání s celorepublikovým průměrem přibližně 5x nižší a demografické ukazatele počtu obyvatel mají při jejich porovnání v horizontu posledního desetiletí spíše klesající tendenci. Velmi úzce to souvisí s cenami nemovitostí, které se vyšplhaly neúměrně vysoko a na **Šumavě za poslední léta vyrostlo mnohonásobně více ubytovacích zařízení než rodinných domů a bytů pro místní rezidenty (jejich nedostatek také může částečně souviset s nedostatkem pracovních sil v území).** Některé obce z tohoto důvodu musely začít měnit své územní plány. **Výstavba apartmánových domů může mít v budoucnu negativní dopady na přírodu, životní prostředí i místní komunitu.** S kontinuální výstavbou se mění i ráz typické šumavské krajiny. Příliv turistů do nově vzniklých ubytovacích kapacit způsobí další zvýšení automobilové dopravy, jak v cílových obcích, tak i v obcích „průjezdných“. Je důležité přistupovat k tomuto tématu komplexně a zohledňovat nejen hospodářské, ale především environmentální a sociální aspekty.

4.3. Pracovníci šumavských informačních center

Celkem bylo dotazováno 15 pracovníků infocenter v šetřeném území BR.

4.3.1. Pracovníci šumavských informačních center: otevřené otázky

Dle výsledků dotazování pracovníků infocenter se návštěvnost soustředí **do centrální oblasti Šumavy, do blízkosti „ikonických“ míst a obcí v NP Šumava (Železná Ruda, Prášily, Srní, Modrava, Kvilda, Horská Kvilda).** K této koncentraci přispívají i NC Správy NP. V letní sezoně také Stožec a Nová Pec.

V době nejvyšší návštěvnosti se přetížení nejvíce projevuje zvýšeným provozem dopravy, přetíženými parkovišti a přeplněnými stravovacími zařízeními i obchody. Poměrně malé obce v NP nemají dostatečnou infrastrukturu pojmout větší množství lidí. Objevují se ale i další problémy, jako zvýšená produkce odpadu, zvýšený hluk, přeplněné stezky pro pěší, vzájemná bezohlednost, odpadky a exkrementy v přírodě, volně pobíhající psi, nevhodné parkování na soukromých pozemcích i lesních cestách, nerespektování pravidel, atd.

Mezi **nejvíce přetížené lokality** považují následující místa: **Modrava, Kvilda, Železnorudsko, Kvildsko, Špičák, Modravsko, Srní, oblast Lipna, Nová Pec, obecně lokality nejbližší zónám NP, Prameny Vltavy, Borová Lada, Chalupská slat', Návštěvnická centra NP Šumava, Povydří, Kašperské Hory, Hauswaldská kaple, Prášily, Prášílské jezero, Poledník, jezero Laka, Ždánidla, Gsenget, Hůrka, Křemelná, Slunečná, Polom, Vintířova skála, Stodůlky, bohužel i ty, kam nevede turistické značení, případně se do nich nesmí; střední a západní část Šumavy, Boubín, Kubova Huť.**

Návštěvníci přijíždějí především kvůli nedotčené přírodě a zajímavým turistickým cílům, využívají rozsáhlou síť značených cyklostezek i tras pro pěší, ale rádi navštěvují i kulturní památky, kulturní akce a aktivity pro děti.

Poptávaná a stále spíše nedostatečná je nabídka aktivit za nepřízně počasí, možnosti stravování (mimo sezonu je mnoho stravovacích zařízení zavřeno) a doprovodné specifické služby (servisy kol, lyží, atd.)

Infocentra nejvíce spolupracují s okolními IC a obcemi, s PZ krajem (poskytuje tiskoviny a finančně podporuje projekty IC), mikroregiony, s místními spolky, správci památek v okolí, JČCR (poskytuje tiskoviny), vzájemná propagace akcí ostatním pořadatelům. S místními podnikateli je spolupráce spíše jednostranná (propagace v IC formou letáčků nebo doporučení podniku návštěvníkům, prodej lokálních výrobků).

K rozvoji a zkvalitnění služeb CR v regionu by z pohledu pracovníků infocenter prioritně mohlo pomoci: zdokonalení a rozšíření dopravní obslužnosti méně navštěvovaných míst a jejich intenzivnější propagace, zdokonalení a propojení parkovacího systému v území, přehledný rezervační systém pro možnost ubytování, větší snaha podnikatelů v cestovním ruchu o rozšíření služeb a produktů, které budou odpovídat potřebám turistů a zároveň budou respektovat místní zvyky a tradice, rozšíření infrastruktury pro cyklisty, údržba již vybudovaných naučných stezek a vycházkových okruhů, více a kvalitnější zázemí pro turisty: toalety, odpadkové koše, informační tabule, opravy kol a lyží, podpora podnikatelů (reklamou) – zejména restaurací, aby mohli mít otevřeno i v mimosezóně, jednotné značení pro celý region Šumava, zaměření propagace na méně navštěvované lokality, půjčovny sportovního vybavení i mimo hlavní centra (Železná Ruda, Lipno), zkvalitnění služeb turistům používáním platebních terminálů v restauracích, často lze platit pouze v hotovosti; nabídka aktivit za nepřízně počasí (indoorové) - herní centrum pro děti, sportovní aktivity, fitness, wellness, bazén, zábavný park, kino; osvěta o chování v NP Šumava, v přírodě obecně, o odpadcích (v době recyklace); o tom, jak vykonávat v přírodě potřebu (papírové ubrousky, vlhčené ubrousky, pleny, apod.); rozšíření a zkvalitnění gastroslužeb, finance na dotažení projektů v CR; podpora CR od vedení měst a obcí; dostatek pracovních sil v CR.

4.3.2. Pracovníci šumavských informačních center: uzavřené otázky

Infrastrukturu a vybavenost regionu hodnotili pracovníci infocenter pozitivně v následujících oblastech: rozsah a dostupnost ubytovacích zařízení (93%), vybavení regionu pro sportovní aktivity (80%), aktivity pro rodiny s dětmi (60%), příležitosti pro zábavu a společenské vyžití (53%), nákupní možnosti (47%).

Co se týče negativ, nejčastěji byly zmiňovány tyto oblasti: rozsah a dostupnost parkovišť (67%), dostupnost regionu hromadnou dopravou (60%), rozsah a dostupnost stravovacích zařízení (60%), nákupní možnosti (53%).

Kvalitu služeb v cestovním ruchu hodnotili pozitivně nejčastěji v následujících oblastech: ubytovací služby 87%, úroveň personálu ve službách CR 73%, služby pro lyžaře 73%, služby pro cyklisty 73% péče o čistotu a pořádek 60%. Úroveň veřejného stravování hodnotilo pouze 27 % pozitivně, 67% negativně a 7% nehodnotilo. Také cenovou úroveň služeb hodnotilo pozitivně pouze 27% dotázaných, 60% hodnotilo negativně a 13% nehodnotilo.

Hodnocení péče o rozvoj cestovního ruchu v jednotlivých kategoriích bylo celkově velmi pozitivní: péče o památky a turistické atraktivity 100%, poskytování informací o regionu hodnotilo pozitivně 93%, péče o životní prostředí 93%, péče o bezpečnost návštěvníků 93%, místní orientační značení 87%, drobný prodej 80%, nabídku programů pro volný čas hodnotilo pozitivně 80%. Přátelskost místních lidí k návštěvníkům hodnotilo 47% pozitivně a 47% negativně.

Na otázku, zda by souhlasili s **omezením vstupu do některých lokalit** z důvodu ochrany přírody, odpovídali následovně:

Se zákazem vstupu do některých lokalit by souhlasilo 80% dotázaných, 13% by nesouhlasilo a 7% nedokázalo posoudit. S regulací vstupu (např. zavedením rezervačního systému) by souhlasilo 67% dotázaných, 13% by nesouhlasilo a 20% nedokázalo posoudit. Se zpoplatněním vstupu by souhlasilo 33% dotázaných, 40% by nesouhlasilo a 27% nedokázalo posoudit.

Společné využívání stezek cyklisty, e-cyklisty a pěšími turisty na území NP a CHKOŠ hodnotilo 87% jako problematické a 13% dotázaných jako bezproblémové. 53% dotázaných se domnívá, že jízda cyklistů je často příliš rychlá. Jako další problémy smíšeného provozu uváděli např. porušování zákazu cyklistů vjezdu na stezky určené výhradně pro pěší, cyklisté nerespektují řidiče při přejezdu cyklostezek; pěší turisté mívají psy na volno; kolize cyklistů s malými dětmi z důvodů nepřiměřené rychlosti; příliš vysoká rychlost e-kol.

4.4. Místní obyvatelé

Celkem bylo dotazováno 15 osob, jejichž hlavní, ani vedlejší pracovní činností není oblast CR a trvale žijí v obcích NP a CHKO, nebo v obcích, jejichž katastrální území alespoň částí zasahuje do CHKO. Dotazování bylo anonymní, s uvedením pouze místa bydliště (Železná Ruda, Prášily, Kvilda, Kašperské Hory, Nová Pec, Horní Planá, Zdíkovec, Zdíkov, Volary).

Turismus v národním parku má jak pozitivní, tak i negativní dopady na místní obyvatele, Šumava se rozprostírá na rozsáhlém území, které je značně diferencované, vždy tedy záleží na řadě faktorů, jako např. míra turistické atraktivity a zatížení jednotlivých lokalit, míra zapojení místní komunity do cestovního ruchu, kvalita infrastruktury a služeb, způsob a možnosti financování a další. Někteří místní obyvatelé turismus vnímají jako přínosný zdroj příjmů a pracovních příležitostí, zatímco jiní mají obavy z negativních dopadů na životní prostředí, zvyšování cen a změny životního stylu.

Většina dotázaných rezidentů zaznamenala **spíše stoupající tendenci návštěvnosti**. Přetížení turismem pociťují obyvatelé v obcích v centrální části NP a v Nové Peci. Jako jednu z hlavních příčin zvýšené návštěvnosti některých míst a s tím souvisejících problémů vidí místní obyvatelé **v kontinuálním růstu nových ubytovacích kapacit, k nimž již není adekvátně posilována doprovodná infrastruktura a zkvalitňování služeb pro občany a turisty**. V letních měsících jsou obsazena všechna volná parkovací místa, ve dnech s nejvyšším přetížením parkují turisté doslova všude, včetně soukromých pozemků, zeleně nebo míst pro invalidy a místní nemají kde zaparkovat. Také zvýšený provoz dopravy v obcích je často neúnosný a může velmi negativně ovlivňovat přírodní

prostředí v chráněných lokalitách, včetně znečištění ovzduší a narušení přírodních ekosystémů.

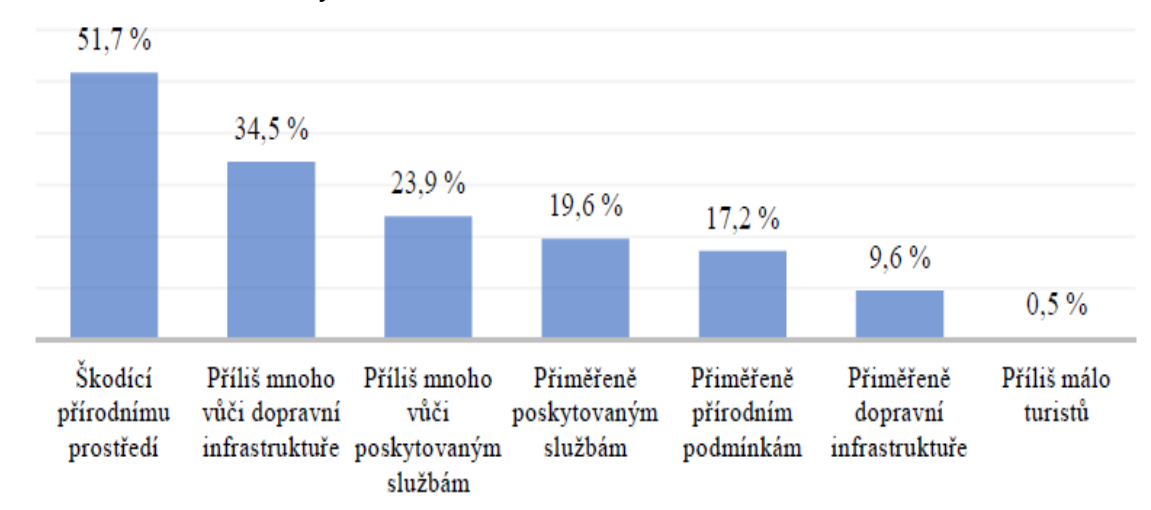
Další **zatěžující faktory**: neukázněnost a bezohlednost turistů a nedostatek respektu k přírodě (např. parkování co nejbližší turistickému cíli - louky, lesní cesty) nerespektování soukromého vlastnictví, nerespektování pravidel návštěvního řádu NPŠ, nemilé zkušenosti s drzostí turistů při upozorňování na nevhodné parkování nebo chování, hluk a projevy typu „já jsem tady host a nikdo mi nebude říkat, co smím, nebo nesmím.“; někteří nedbají toho, že místní nejsou na dovolené a hlučí přes celou noc v pracovních dnech, nedostatečné zásobené obchodů základními potravinami, např. čerstvé pečivo; cyklisté jezdí všude, i přes zákaz; neukázněnost cyklistů, kteří, ač mají možnost využívat cyklotrasu, jezdí po silnici, volné pobíhání psů, kouření v lese a u jezer, koupání v ledovcových jezerech, odpadky jak v přírodě, tak ve městě (netřídění ze strany ubytovaných návštěvníků), přetížené služby, zavedení celodenního parkovného na blízkých parkovištích, kam byli místní zvyklí běžně chodit např. na nedělní vycházky nebo se psem a v sezoně nemají téměř vůbec možnost zaparkovat v okolí a jít na procházku. Nevhodná zástavba velkým komplexem ubytovacího zařízení v poklidné malé obci na okraji CHKOŠ, které se místní sice bránili, ale neuspěli a obci pravděpodobně nepřinesou žádné pozitivum.

Při dotazování jsme také zjišťovali v otevřené otázce, co místním obyvatelům nejvíce chybí. Většina z nich byla spokojena se současným stavem infrastruktury i dojezdovou vzdáleností, naopak zazněly obavy, že další budování infrastruktury by ještě mohlo zvýšit návštěvnost (především v přetížených lokalitách). Jednotlivci by si přáli např. venkovní koupaliště, mini zoo, skatepark, venkovní posezení pro kulturní akce; turistické trasy a cyklotrasy (hlavně okruhy) po místních zajímavostech, vč. odpočinkových míst a mapových podkladů (tištěných i elektronických), fotopointy – zatraktivnění stávajících míst; lepší zásobené obchodu a levnější potraviny, nebo obchod otevřený po celý rok (problémem ale je, že v mimosezoně se obchodníci v menších obcích neuživí); aquapark poblíž; zvýšení počtu kvalitních stravovacích služeb (restaurace, kavárna, cukrárna).

Závěry z našeho šetření potvrzují také výsledky přeshraničního socio-ekonomického monitoringu v NPŠ v letech 2017-19, v němž při dotazování místních obyvatel 51 % respondentů uvedlo, že na cestách pro pěší nebo pro cyklisty v Národním parku Šumava potkávají příliš mnoho turistů, a **nepřejí si, aby do regionu přijíždělo ještě více turistů (43 %). Na druhou stranu však vidí rozvoj cestovního ruchu v regionu Šumavy jako velmi pozitivní, uvedlo (69 %) respondentů.**

Také výstupy dotazníkového šetření v diplomové práci „Zhodnocení potenciálu destinace cestovního ruchu v České republice“ Bc. Kristýny Rychetské z roku 2022, kde se výzkumu zúčastnilo 209 místních obyvatel, a respondenti vyjadřovali svůj názor na návštěvnost turistů v NP Šumava, se značně shodují s výsledkem našeho průzkumu. V uzavřené otázce mohli dotazovaní rezidenti zvolit jednu nebo více odpovědí, nejčastěji uváděli, že návštěvnost turistů škodí přírodnímu prostředí (51,7 %). Druhá nejčastější odpověď (34,5%) bylo neúměrné množství turistů vůči dopravní infrastruktuře a příliš mnoho turistů vůči poskytovaným službám uvedlo 23,9% respondentů.

Graf: Názor místních obyvatel na návštěvnost NP Šumava

Zdroj: Diplomová práce Bc. Kristýny Rychetské „Zhodnocení potenciálu destinace cestovního ruchu v České republice“, 2022.

V doplňující otevřené otázce mohli respondenti vyjádřit svůj názor na návštěvnost v NPŠ vlastními slovy. **Nejvíce místním obyvatelům vadilo příliš mnoho turistů (25,8%), nepořádek (25%), neukázněnost (20,3%) a ničení přírody (16,4%).** Mezi další obtěžující faktory zmínili také: přeplněná parkoviště, vstupování mimo značené trasy, exkrementy, hluk, porušování zákazu koupání v jezerech, příliš mnoho elektrokol, příliš mnoho nové zástavby. (zdroj: Rychetská 2022).

Negativní jevy, které přináší turismus, vadí nejen místním obyvatelům. V našem šetření vyslovili výše uvedená negativa i ostatní skupiny respondentů (návštěvníci, zástupci obcí, pracovníci IC, podnikatelé).

V našem šetření jsme se místních také ptali, zda by souhlasili s **omezením vstupu do některých lokalit** z důvodu ochrany přírody. Odpovědi byly následující:

Se zákazem vstupu do některých lokalit by souhlasilo 60% dotázaných, 27% by nesouhlasilo a 13% nedokázalo posoudit. S regulací vstupu (např. zavedením rezervačního systému) by souhlasilo 33% dotázaných, 40% by nesouhlasilo a 27% nedokázalo posoudit. Se zpoplatněním vstupu by souhlasilo pouze 20% dotázaných, 73% by nesouhlasilo a 7% nedokázalo posoudit.

Postoj místního obyvatelstva k turismu závisí na mnoha faktorech, a proto je potřeba usměrňovat řízení turistických aktivit tak, aby se minimalizovaly negativní dopady a maximalizoval pozitivní prospěch pro místní obyvatelstvo i přírodu.

4.5. Místní podnikatelé

Celkem bylo dotazováno 15 podnikatelů, podnikajících v CR v obcích NP a CHKO i v obcích jejichž katastrální území alespoň částí zasahuje do CHKO. Dotazování bylo

anonymní, s uvedením pouze místa podnikání (Železná Ruda, Děpoltice, Nová Hůrka, Srní, Kvilda, Borová Lada, Kašperské Hory, Churáňov).

Polovina dotazovaných podnikatelů hodnotila návštěvnost v roce 2022 jako stagnující, nebo mírně nižší, než před kovidovým omezením, polovina hodnotila návštěvnost jako mírně stoupající. Přetížení pociťují podnikatelé na Kvildě, v Srní v létě je na hranici únosnosti a v zimě v Železné Rudě také již na hranici únosnosti.

Jako nejčastěji zmiňované **přednosti podnikání** v NP a CHKOŠ uváděli kvalitní infrastrukturu, širokou nabídku tras pro pěší, cyklisty i naučných stezek, dobrou dostupnost top cílů, pamětihodností v okolí, krásnou přírodu, dobré podmínky pro sportovní aktivity (lyžařský areál, bikepark, kvalitní stopy pro běžkaře), kvalitní programy pro veřejnost. Cestovní ruch je jako živý organismus, který se neustále vyvíjí a pokud se v některé oblasti vyskytnou nedostatky, měli by se sami podnikatelé v CR snažit aktivně doplnit chybějící služby/produkt a vytvořit atraktivní nabídku.

Mezi **nedostatky, které mohou ovlivňovat jejich podnikání**, uváděli nejčastěji špatné možnosti občerstvení a kvalitního stravování, nedostatek kvalitních pracovních sil, problémy s velkým množstvím odpadu, ocenili by více kontejnerů nebo častější odvoz odpadu v období největší turistické zátěže, chybí doplňkové služby pod střechem (bowling, bazén, wellness.) a aktivity pro rodiny s dětmi; parkovací možnosti v centrech obcí i na výchozích místech turistických cílů a tras, přetíženost silnic, málo spojů hromadnou dopravou, nedostatečná nabídka obchodů, v sezoně vykoupené některé zboží (např. pečivo);

Ptali jsme se také na to, **co podnikatelům nejvíce vadí**: nejčastěji zmiňovali nespokojenost s chováním hostů, stále větší počet hostů bohužel nerespektuje soukromí a majetek. I malé procento lidí, kteří se chovají nevhodně (hluk, odpadky, nedodržování pravidel, nevhodné parkování, rušení nočního klidu, atd.) zhoršuje celkově pohled na turismus jako takový a snižuje toleranci místní komunity vůči turismu. Nevhodné chování hostů a nedostatek respektu k místním obyvatelům i přírodě může vést k narušení vztahů mezi hosty a místními obyvateli. Většina podnikatelů v cestovním ruchu musí být velmi tolerantní a asertivní, protože turismus je jejich hlavní obživa. Také jim vadí zástavba zelených ploch bytovými domy, přitom na mnoha místech je stále dost zanedbaných objektů.

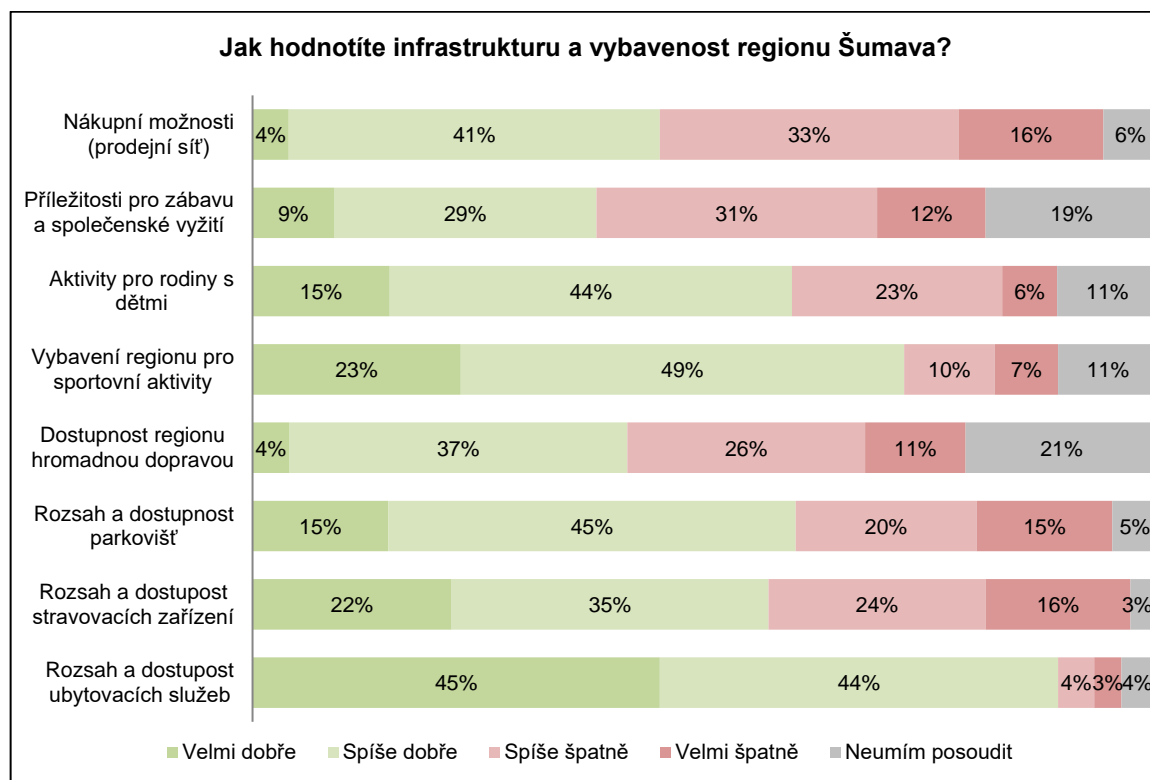
Ptali jsme se, jaké jsou **největší překážky, které jim brání v rozvoji podnikání**. V období kovidu to byla nejistota, nemožnost cokoliv plánovat, nyní se projevuje dopad inflace na kupní síle návštěvníků, úbytek hostů, lidé více šetří. Stále se také zvyšují vstupní i provozní náklady a neustále rostoucí ceny energií, zboží i potravin. Podnikatelé nechtějí příliš zvedat ceny, ale je problematické předvídat rostoucí náklady a promítnout je do cen rezervovaných pobytů na rok dopředu, i když lidé teď více než před kovidem objednávají pobyty na poslední chvíli a častěji vyhledávají kvalitní wellness služby, chtějí více odpočívat. Problémem je také sezonnost, vysoká vytiženost v sezoně, je problematické sehnat kvalitní personál a kvalitní spolehlivé brigádníky v sezoně. Větší nabídka wellness v území by mohla prodloužit sezonu a zvýšit vytiženost ubytovacích zařízení mimo sezonu. Podnikatelé, jejichž místem podnikání jsou okrajové části CHKOŠ, kritizují propagaci již přetížených míst, která to nepotřebují, návštěvníci stále preferují „top obce“ – Modrava, Kvilda, Prášíly, atd, ale bylo by potřeba spíše propagovat obce vně NP –

CHKO a podhůří. Mezi další překážky, které podnikatelé zmiňovali, byla omezení ze strany NPŠ, nedostatek financí a přílišná byrokracie.

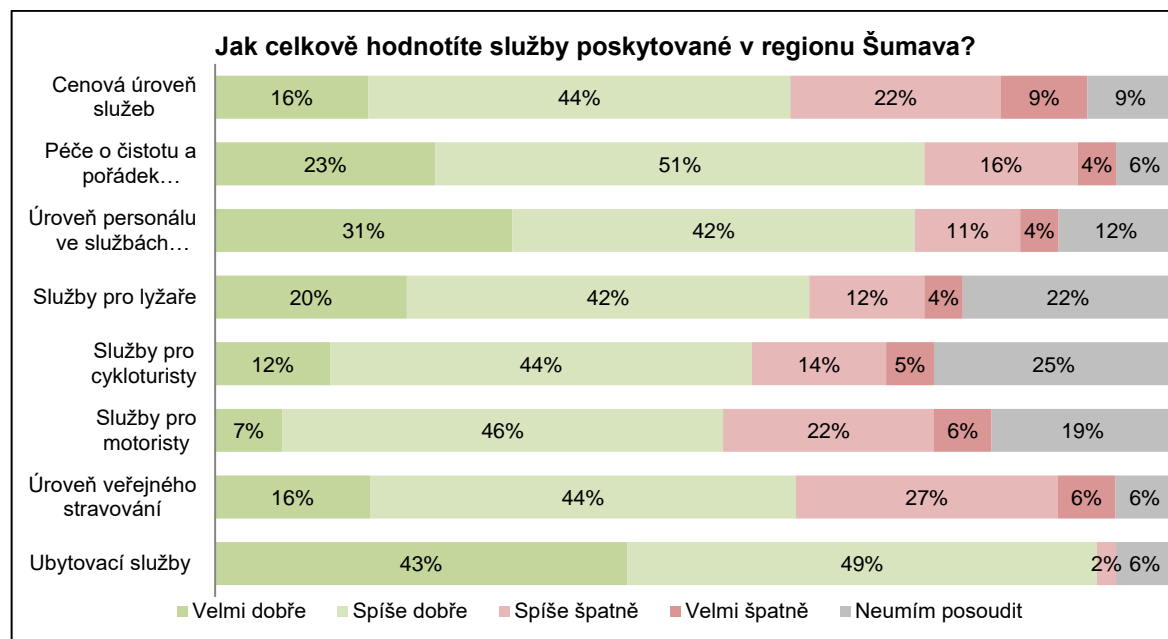
Využívání moderních technologií a digitalizace v turismu může výrazně pomoci místním podnikatelům zlepšit efektivitu svých služeb, omezit sezonnost a snížit náklady na provoz. To by mohlo pomoci ke zlepšení kvality služeb a konkurenceschopnosti. Také se jeví jako potřebné, aby hosté byli poučeni o důležitosti ochrany přírody a respektování místních zvyklostí a pravidel. Zodpovědné chování hostů je klíčové pro toleranci a spokojenost místní komunity, i pro rozvoj udržitelného turismu a uchování přírody pro budoucí generace.

4.6. Hodnocení infrastruktury a služeb v cestovním ruchu

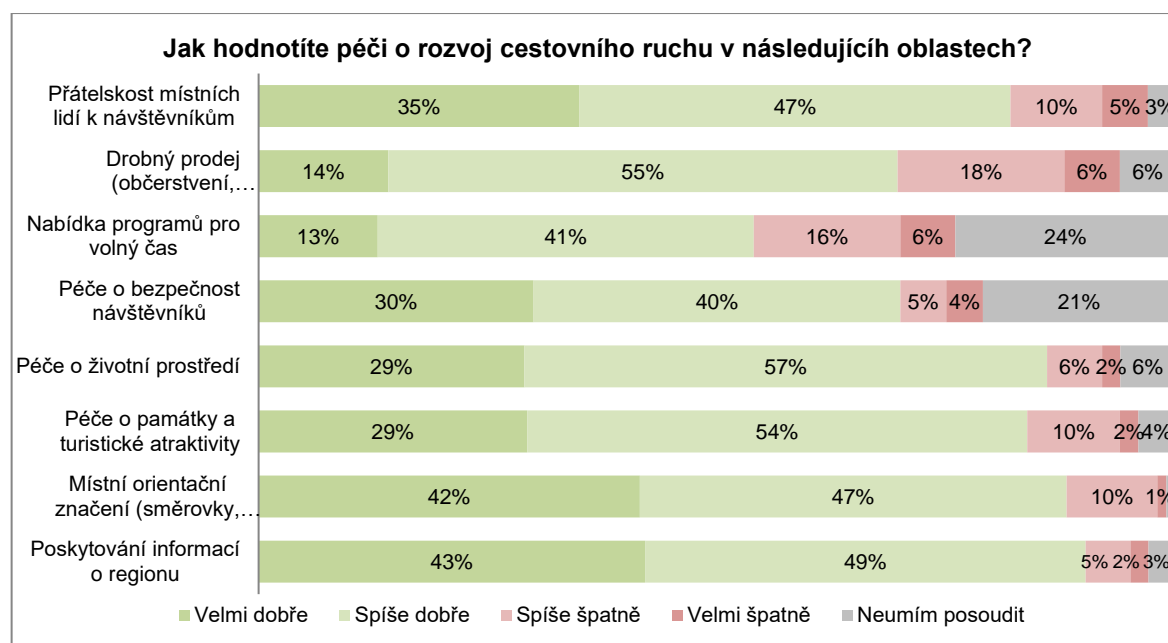
Názor na aktuální stav infrastruktury jsme zjišťovali u všech cílových skupin – návštěvníků, místních obyvatel, podnikatelů, zástupců obcí a pracovníků IC. Celkově bylo dotazováno 140 osob. Nejlépe byl hodnocen rozsah a dostupnost ubytovacích služeb a vybavení regionu pro sportovní aktivity, nejméně spokojeni byli respondenti s nákupními možnostmi a s příležitostmi pro zábavu a společenské vyžití.

Hodnocení služeb v cestovním ruchu jsme zjišťovali u následujících cílových skupin – návštěvníků, podnikatelů, zástupců obcí a pracovníků IC. Celkově bylo dotazováno 125 osob a hodnoceny byly spíše pozitivně. Nejlépe bylo hodnoceno poskytování informací o regionu a péče o čistotu a pořádek. Nejméně spokojeni byli respondenti s úrovní veřejného stravování a cenovou úrovní služeb.

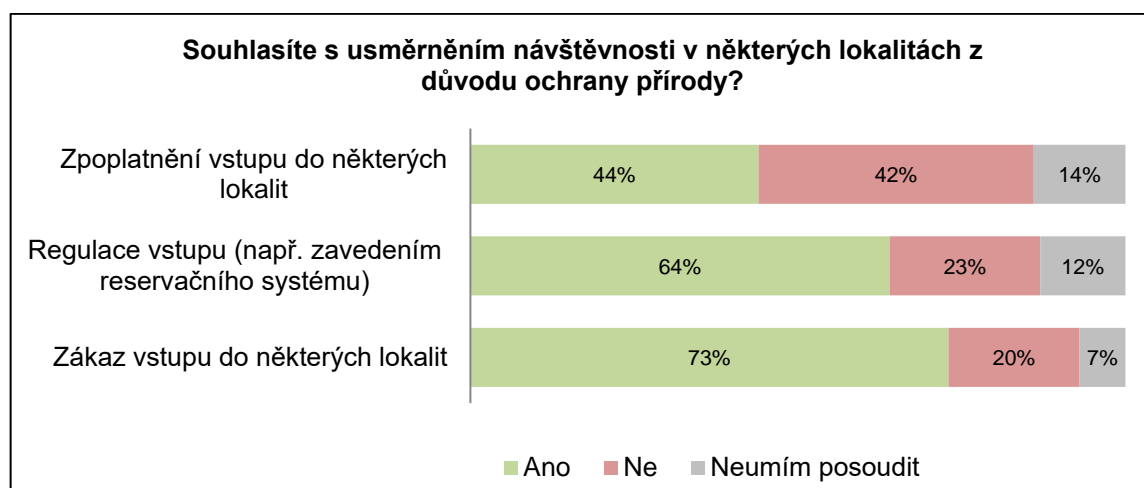

Hodnocení péče o rozvoj cestovního ruchu v různých oblastech jsme zjišťovali u následujících cílových skupin – návštěvníků, podnikatelů, zástupců obcí a pracovníků IC. Celkově bylo dotazováno 125 osob a všechny oblasti byly hodnoceny vesměs pozitivně, Nejlépe bylo hodnoceno poskytování informací o regionu, místní orientační značení a péče o životní prostředí. Nejméně spokojeni byli respondenti s nákupními možnostmi a s příležitostmi pro zábavu a společenské vyžití.

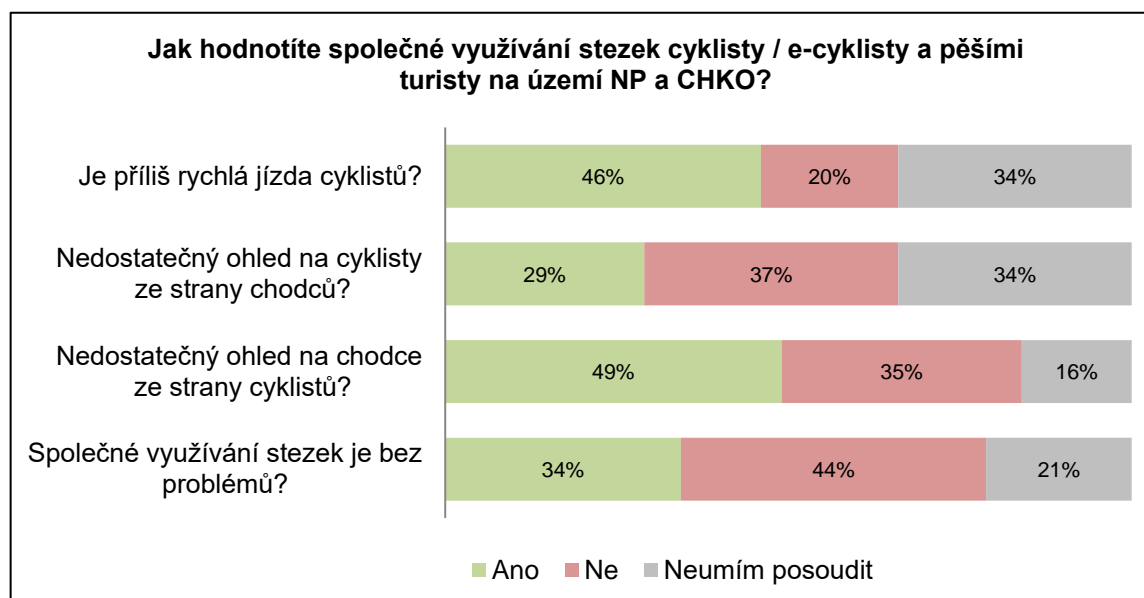

4.7. Usměrnění návštěvnosti

Možnosti usměrnění návštěvnosti jsme zjišťovali u všech cílových skupin – návštěvníků, místních obyvatel, podnikatelů, zástupců obcí a pracovníků IC. Celkově bylo dotazováno 140 osob. Se zpoplatněním vstupu do některých lokalit z důvodu ochrany přírody souhlasilo 44% respondentů a 42% nesouhlasilo. Překvapivé byly výsledky u dotazu na možnosti regulace vstupu do některých lokalit. Zde se vyjádřilo 64% pro regulaci a pouze 23% s regulací nesouhlasilo. Se zákazem vstupu do některých lokalit souhlasilo 73% respondentů. To svědčí o většinové uvědomělosti veřejnosti o nutnosti chránit přírodu, protože její zachování je nezbytné pro další existenci života.

Z hlediska bezpečnosti jsme ověřovali u všech cílových skupin názor na společné využívání stezek cyklisty a pěšími návštěvníky. Celkově bylo dotazováno 140 osob. Jako bezproblémové považuje využívání stezek cyklisty a chodci 34% respondentů, jako příliš rychlou jízdu cyklistů po stezkách hodnotilo 46% respondentů. Nedostatečný ohled cyklistů na pěší uvedlo 49 % respondentů a pouze 29 % uvedlo, že pěší turisté neberou dostatečné ohledy na cyklisty.

5. SWOT analýza¹⁰

Oblast environmentální

S

Unikátní přírodní krajina a ekosystémy; propojená flóra a fauna;
Existence NP a CHKOŠ jako dlouhodobá záruka zachování kvality území
Zvyšování povědomí zainteresovaných stran o odpovědném a udržitelném podnikání
Kvalitní nabídka služeb průvodců přírodou a krajinou
Kvalitní síť stezek pro pěší a cyklostezek

W

Limity ochrany přírody omezující některé investiční aktivity
Únosnost území není dosud definována
S rostoucím turismem zvýšený výskyt odpadků v přírodě
Bezohlednost návštěvníků a nedodržování pravidel
Omezující/chybějící legislativa

O

Regulace návštěvnosti pro zachování čistého a atraktivního prostředí s vysokou
přitažlivostí
Lepší využití území CHKOŠ a podhůří pro CR
Environmentální vzdělávání všech cílových skupin
Rozvoj šetrného turismu

T

Poškození životního prostředí v důsledku přetížení/nedostatečného řízení CR
Nespecifikovaná únosnost území

Oblast ekonomická a sociální

S

Význam udržitelného turismu i jeho poptávka celosvětově roste
Rostoucí zájem o poznávání a cestování „do divočiny“
Vysoké povědomí části místní komunity o ochraně přírody
Vstřícnost místních obyvatel

W

Stárnutí obyvatelstva, vylidňování obcí
Nedostatek kvalifikovaných pracovních sil v CR
Přetrvávající sezonnost v CR, velká fluktuace zaměstnanců
Spekulace s pozemky a novou výstavbou (apartmánové domy)
Šedá ekonomika
Problematický výběr rekreačních poplatků obcemi

O

---

¹⁰ Tato SWOT analýza shrnuje výsledky dotazníkového šetření a vlastní zkušenosti řešitele

Větší kooperace podnikatelů s využitím místních zdrojů
Sdílená nabídka výhodná pro partnery v síti
Rozšiřování nabídky sekundárních služeb cestovního ruchu (podpora tradičních řemesel, podpora místních produktů, rozšíření infrastruktury) a s tím související tvorba nových pracovních míst
Vytvoření transparentního systému na výběr poplatků obcím a jejich využití
Zvýšení podílu místní komunity na rozhodování a účasti na budoucím vývoji území

T

Neustále se zvyšující požadavky na kvalitu služeb
Konkurence jiných destinací s kvalitnější infrastrukturou
Nedostatek financí pro investice do udržitelného cestovního ruchu
Nedostatečné zapojení podnikatelů v CR do místních investic
Pokles kupní síly obyvatel
Nedostatečné propojení subjektů cestovního ruchu s ostatními sektory
Nechoť ke spolupráci a názorová nejednotnost jednotlivých skupin aktérů (zástupci obcí, podnikatelé, místní komunita)
Možná ztráta místní identity a hodnot
Chybějící právní mechanismy, které zaručí místním účast na rozvoji

Oblast dopravy

S

Dostatečná silniční síť i technický stav hlavních komunikací
Kvalitní síť cyklotras

W

Nedostatečná a neprovázaná nabídka veřejných dopravních spojů, zejména přes hranice krajů
Spojení z vnitrozemí je zacíleno na hlavní střediska Železná Ruda, Kvilda
Nedostatečný rozsah/dostupnost parkovišť
Nebezpečí kolize kola – auta – pěší (lepší propojení cyklotras)

O

Vytvoření atraktivního systému hromadné dopravy
Optimalizace parkování s využitím moderních technologií
Využití alternativní dopravy na zajímavá místa (např. vláček na kolech)
Dobudování páteřní cyklostezky přes celou Šumavu s napojením na podhůří

T

Pokračující nárůst individuální dopravy na úkor hromadné
Nespolupráce poskytovatelů veřejné dopravy
Ekonomická nenávratnost systému veřejné dopravy
Nemožnost získání pozemků/povolení pro dobudování cyklostezek

Oblast kulturního dědictví a infrastruktura

S

Zachovalé kulturní a historické dědictví a přírodní zdroje

Dostatečná infrastrukturní vybavenost v NP

Dostatečná nabídka ubytovacích kapacit

W

Nevyhovující /nedostatečná infrastruktura v CHKOŠ a v podhůří

Nedostatečná nabídka pro rodiny s dětmi

Špatný rozsah, dostupnost a kvalita stravovacích služeb

Nedostatek příležitostí pro zábavu a společenské vyžití

O

Rozvoj založený na udržitelném cestovním ruchu

Budování infrastruktury v CHKOŠ a v podhůří

T

Nedostatečné finanční zajištění pro budování/údržbu infrastruktury

Nezájem o rozvoj turismu v CHKOŠ a v podhůří

Oblast řízení CR a marketing

S

Území je jednou z významných turistických destinací v ČR

Silná marketingová značka „Šumava“

Existence oblastních Destinačních agentur

Silné cílové skupiny - rodiny s dětmi, senioři

W

Nekoordinovaná propagace území, nejednotné PR

Nedostatek financí na jednotnou koordinaci území a marketingové aktivity

Neschopnost usměrňovat návštěvníky do méně vytížených oblastí

O

Vznik zastřešující Destinační agentury pro celou destinaci Šumava

Vytváření a marketingová podpora jedinečných turistických produktů, zejména v méně citlivých územích (v „chladné“ zóně)

Marketing s důrazem na CHKO a podhůří Šumavy a mimo hlavní sezony

Využití sociálních a digitálních/nových médií k usměrňování návštěvnosti

T

Nespolupráce destinačních agentur

Nedostatek financí

Silná konkurence

Rozdílné priority krajů

Přílohy

Používané pojmy

BR - biosférická rezervace
CR - cestovní ruch
CzT - Czech Tourism (Česká centrála cestovního ruchu)
ČSÚ - Český statistický úřad
DM - destinační management
DMO - oblast destinačního managementu
DSO - dobrovolný svazek obcí
EU - Evropská unie
HUZ - hromadná ubytovací zařízení
CHKOŠ - Chráněná krajinná oblast Šumava
IC - informační centrum
IS - informační středisko
JČ - jihočeský
JČCR - Jihočeská centrála cestovního ruchu
kraje - Jihočeský a Plzeňský kraj
NC - návštěvnická centra
NP - národní park
NPŠ - Národní park Šumava
Okres CK - okres Český Krumlov
Okres DO - okres Domažlice
Okres KT - okres Klatovy
Okres PT - okres Prachatice
PZ - plzeňský
RRAŠ - Regionální rozvojová agentura Šumava
RSŠ - Regionální sdružení Šumava
SWOT analýza - analýza z pohledu silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb pro řešenou oblast
TO - turistická oblast
TR - turistický region
USP - zkratka je odvozena z anglického výrazu „Unique Selling Proposition“, tedy, jedinečný prodejní argument

Seznam zdrojů, z nichž bylo čerpáno:

Přeshraniční socioekonomický monitoring v národních parcích Šumava a Bavorský les v letech 2017-2019
Analýza reakce komunit na zvýšenou návštěvnost Šumavy v letech 2019 – 2020
Koncepce rozvoje cestovního ruchu Jihočeského kraje 2021 -2030
Rozvojová studie pro česko-bavorský příhraniční prostor 2015
Rozvojový koncept udržitelného cestovního ruchu, akční program 2014
Eurobarometer survey: Attitudes of Europeans towards tourism, October 2021, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2283>
Adaptační strategie České republiky. www.faktaoklimatu.cz/infografiky/adaptacni-strategie-cr
Cestovní ruch a rekreace ve vybrané oblasti Šumavy; www.theses.cz/id/bxwc5v/1152358

Tabulka: počet stálých obyvatel v obcích NP a CHKO Šumava v letech 2011 - 2021

obce v BR	počet obyvatel v r. 2011	počet obyvatel v r. 2016	počet obyvatel v r. 2021	rozdíl za 10 let
Borová Lada	269	286	268	-1
Čachrov	545	517	485	-60
Hartmanice	1069	1039	932	-137
Horní Planá	2242	2114	2030	-212
Horní Vltavice	392	360	356	-36
Horská Kvilda	85	63	66	-19
Kašperské Hory	1492	1450	1394	-98
Kubova Huť	108	97	89	-19
Kvilda	176	136	138	-38
Lenora	797	748	685	-112
Modrava	61	72	90	29
Nicov	80	78	91	11
Nová Pec	504	444	437	-67
Nové Hutě	84	87	86	2
Prášíly	169	153	149	-20
Rejštejn	255	239	243	-12
Srní	257	245	216	-41
Stachy	1194	1161	1139	-55
Stožec	205	193	201	-4
Strážný	465	463	407	-58
Vimperk	7743	7474	7303	-440
Volary	3905	3809	3728	-177
Zdítov	1710	1712	1709	-1
Železná Ruda	1872	1674	1576	-296
Želnavá	115	104	129	14
Dlouhá Ves	830	869	845	15
Černá v Pošumaví	805	845	797	-8
Frymburk	1327	1295	1281	-46
Hamry	108	130	109	1
Chudenín	601	593	603	2
Přední Výtoň	211	243	188	-23
Nýrsko	5102	4962	4827	-275
Dešenice	707	689	693	-14
Strážov	1348	1406	1371	23
Sušice	11323	11130	10779	-544